



บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อตอบคำถามวิจัย ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครูให้แก่เด็กพูดภาษาถิ่น เขมรชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แบ่งเป็น 3 ตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การสอนภาษาไทยโดยรวม

1. แนวคิดในการสอนภาษาที่สอง

จากการวิจัยพบว่า ครูทั้งสี่คนมีแนวการสอนเด็ก เพื่อให้สามารถฟัง-พูดภาษาไทยกลางได้ เป็นหลัก โดยเน้นให้เด็กใช้ภาษาไทยกลางให้มากที่สุด แม้ครูแต่ละคนจะเข้มงวดต่อการใช้ภาษาถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่ของเด็กต่างกันบ้างเล็กน้อย ตลอดเวลาในการเรียนการสอนจะไม่มีครูส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้หรือพัฒนาภาษาถิ่น และไม่ได้อาศัยภาษาถิ่นหรือภาษาที่หนึ่งช่วยเป็นเครื่องมือให้เด็กเข้าใจภาษาที่สองได้ดีขึ้น เช่น การเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของภาษาทั้งสอง ยกเว้นในกรณีที่เด็กมีปัญหาการฟัง-พูดภาษาไทยกลาง ครูจึงจะใช้คำศัพท์หรือคำพูดในภาษาที่หนึ่งของเด็กมาช่วยให้เด็กเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านสำราญเดินไปหยิบกระเป๋านักเรียนสีดำมาให้เด็กดูและซักถามเด็กว่า "นี่สีอะไร" เด็กตอบด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "สีคะมาว" (สีดำ) ครูจึงพูดต่อไปว่า "คะมาว ภาษาไทยเขาว่าสีอะไรนะสีคะมาว" เด็กคนเดิมก็ตอบด้วยภาษาถิ่นเขมรเช่นเดิมว่า "คะมาว" (สีดำ) ครูมองหน้าเด็กที่ตอบและพูดว่า "สีดำ เอาพูดพร้อมกัน" เด็กนักเรียนพูดตามครูว่า "สีดำ"

ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมสนทนาเล่าเรื่องของโรงเรียนบ้านสำราญ ครูยืนอยู่ที่หน้าห้องและซักถาม เด็กว่า "ไหนใครเคยเห็นหนอน ใครู้จักหนอน" เด็กบางส่วนยกมือ บางส่วนก็ไม่ยกมือแต่นอน เล่นหรือรับประทานขนมในห้อง ครูจึงซักถามต่อไป "บ้านเราเรียกอะไร หนอน" เด็กชายคนหนึ่งตอบด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "ตังเกา" ครูจึงพูดว่า "ตังเกา" แปลว่า หนอน หนอนมักกินใบไม้ เป็นอาหาร มีน เป็นศัตรูของพืช

อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาที่หนึ่งโดยขาดจิตวิทยาในการสอน และ ไม่คำนึงถึงประสบการณ์ของเด็กก็ไม่สามารรถแก้ปัญหาได้มากนัก ครูโรงเรียนบ้านเพชรเป็นครูที่มัก ใช้ภาษาถิ่น เขมรประกอบในการสอนบ่อยกว่าครูทุกคน แต่ก็ เป็นครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กมากที่สุด ด้วย ผู้วิจัยพบว่า ครูโรงเรียนบ้านเพชรไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาถิ่น เขมรช่วยให้ เด็ก เข้าใจภาษาไทยกลางได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับครูอื่น ๆ ทั้งที่ใช้มากกว่าผู้อื่น

ตัวอย่าง เช่น โรงเรียนบ้านเพชร ครูทองคำคล้องจองจของทีละวรรคและ ให้เด็กพูดตามดังนี้ "มันมีขามข้าว ใบใหญ่ ช้อนล้อม ใหญ่ ๆ ด้วยแก้ว ก็มี ตังไว้ บนโต๊ะ ตัวนี้ แล้ว นิ่งเก้าอี้ กินข้าวได้เลย" เมื่อทองคำคล้องจองเรียบร้อยแล้ว ครูก็ซักถามเด็กว่า "ทั้งหมดนี้ เขา เรียกว่าอะไร" เด็กนิ่งเงียบ ครูจึงพูดซ้ำคำถามเดิมเพียงแต่ เปลี่ยนภาษาไทยกลางเป็นภาษาถิ่น เขมร ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยกลางได้ความว่า "ทั้งหมดนี้เขาเรียกว่าอะไร" เด็กก็นิ่งเงียบ เช่นเดิม ครูจึงบอก ตรง ๆ กับเด็กว่า "ของใช้ ของใช้" เด็กพูดตามครูว่า "ของใช้"

ตัวอย่าง เช่น โรงเรียนบ้านเพชร ครูฐิติวิปิงและซักถามเด็กด้วยภาษาถิ่น เขมรว่า "มีไต กิตาสะโหว" (นิ้วโป้ง เขาเรียกว่าอะไรในภาษาไทยกลาง) เด็กนิ่งเงียบ ครูจึง พูดว่า " ภาษาของหนูเรียกว่า มีไต ภาษาหนังสือเรียกว่า นิ้วโป้ง"

จากการสังเกตที่ครูมักใช้ภาษาถิ่น เขมรมาช่วย เมื่อ เกิดปัญหาในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ นั้น กิจกรรมที่ครูมักใช้ภาษาถิ่น เขมรมาช่วย เสริม เสมอคือ การอธิบายเกี่ยวกับการ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นการนำเสนอกิจกรรมใหม่แล้วประสบปัญหา เช่น กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นต้น และในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการสอนกลุ่มใหญ่ ครูส่วนใหญ่มักจะใช้ ภาษาพูดคุยสื่อสารกับเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถนัดและความสามารถของเด็กในการ รับฟังและการใช้ภาษานั้น ๆ

นอกจากนี้ แม่ครูจะ เน้นให้เด็กพูดภาษาไทยกลางเป็นหลัก แต่เมื่อเด็กพูดไม่ได้พูดภาษาถิ่นแทนหรือพอใจที่จะพูดภาษาถิ่น ครูโรงเรียนบ้านขมและบ้านสำราญ ก็มีการผ่อนปรนยืดหยุ่น เมื่อเด็กไม่พร้อม โดยใช้ภาษาถิ่น เขมรในการพูดคุยกับ เด็ก เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาถิ่นเขมร ซึ่งสิ่งนี้ก็แสดงถึงว่าครูมีความ เข้าใจในธรรมชาติของเด็ก

จากการ เก็บรวบรวมข้อมูลครูโรงเรียนบ้านสำราญจะไม่ประสบผลสำเร็จในด้านวิชาการ แต่ครูก็สามารถทำให้ เด็กเกิดความรู้สึกรักในการใช้ชีวิตในโรงเรียน

ตัวอย่าง เช่น ช่วงรับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียนบ้านขม ครูโรงเรียนบ้านขมชกถามเด็กว่า "ใครห่อข้าวกับไข่เป็ด" เด็กบางส่วนยกมือ ครูจึงถามต่อไปว่า "ใครห่อข้าวกับไข่เจียว ไข่ที่เอาไปทอดนะ" เด็กบางส่วนยกมือและมี เด็กหญิงคนหนึ่งพูดว่า "หนูห่อกับปลากระป๋อง" ครูจึงถามต่อไปว่า "ใครห่อกับไข่ดาว" เด็กหญิงคนหนึ่งยกมือและพูดว่า "หนู" ต่อจากนั้นครูถามต่อไปว่า "ใครห่อข้าวกับอะไรบ้าง" เด็กคนหนึ่งตอบด้วยภาษาถิ่น เขมรว่า "ปวง" (ไข่) ครูมองหน้าเด็กคนนั้นและพูดด้วยภาษาถิ่น เขมรว่า "ปวง ปวงสะเฮย" (ไข่ ไข่อะไร) เด็กคน เดิมที่พูดภาษาถิ่น เขมรก็ตอบด้วยภาษาถิ่น เขมร เช่น เดิมว่า "ปวงเหมือน" ครูยิ้มและมองหน้าเด็กพร้อมกับพูดว่า "ไข่ไก่" เด็กทุกคนพูดตามครูว่า "ไข่ไก่" ครูจึงพูดว่า "ปวงเหมือนคือ ไข่ไก่"

จะ เห็นได้ว่า ครูทั้งสี่โรงเรียนยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาถิ่นของเด็กว่ามีความสำคัญคือ เด็กในฐานะ เป็นภูมิปัญญาและเป็น เครื่องมือในการยืดหยุ่น ทำให้ เด็ก เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนของคนได้ อย่างไร ครูจะให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยกลางเพียงภาษาเดียว เพราะ เด็กต้องใช้ในโรงเรียนและการประเมินการสอนของตัวเองก็ดูจากความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางของเด็กด้วย การที่ไม่ได้จัดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาที่ตนถนัด จึงเป็นการปิดโอกาสของเด็กที่จะแสดงความสามารถทางด้านความคิด สติปัญญา การใช้เหตุผล ฯลฯ ออกมาให้ครูได้ทราบ และก็ทำให้ครูไม่สามารถพัฒนาความสามารถเหล่านี้ของเด็กให้สูงขึ้น

2. วิธีสอน

วิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางส่วนใหญ่ครูมัก เป็นผู้ เริ่มกิจกรรมโดยครู ส่วนใหญ่ เน้นการดำเนินกิจกรรม เป็นกลุ่มใหญ่ ยก เว้นครูโรงเรียนบ้านขมจะมีกิจกรรมตามมุมที่เกิดขึ้น ยังผลทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เป็นรายบุคคล และยังจัดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการสนทนากันขณะ เล่นในมุมโดย เฉพาะมุมบทบาทสมมติ แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากมุม

เดิมที เพราะมีมุ่มหมอบและมุ่มบ้านที่ไม่ค่อย เหมือนบ้านในชีวิตจริงของเด็ก แทนที่จะมีมุ่มบ้าน มุ่ม
ร้านค้า มุ่มโรงเรียน ฯลฯ ที่จำลองชีวิตของเด็ก เพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกคำศัพท์ประจำวันได้มาก

จากการที่ครู เป็นผู้ เริ่มกิจกรรมและดำเนินกิจกรรม เป็นกลุ่มใหญ่ ส่งผลให้
ครูรู้จักเด็กน้อยมาก และส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับ เด็กไม่ลึกซึ้ง

ส่วนวิธีสอนภาษาไทยกลางที่ใช้ เป็นประจำคือการสอดแทรกในการสอนปกติ
และเจาะจงฝึกทักษะที่ต้องการ

การสอดแทรกในการสอนปกติ คือ ครูจะอธิบายคำศัพท์หรือทบทวนคำศัพท์
ที่อยู่ใน เนื้อหาที่กำลังสอน ประกอบกับการสอนตัว เนื้อหาความรู้หรือการสอนการท่องของคำคล้องจอง
หรือ เพลง

ตัวอย่าง เช่น ช่วงกิจกรรมการแนะนำชื่อตนเองในระยะแรกของการ เปิด
ภาคเรียนของโรงเรียนบ้านขม ครูซักถามเด็กว่า "หนูชื่ออะไรคะ" เด็กคนหนึ่งลุกขึ้นตอบชื่อ เสนอของ
ตนเองว่า "กัมตมลุย" (ซึ่งเป็นคำภาษาถิ่นเขมร) ครูจึงพูดว่า "กัมตมลุย แปลว่า แมลงปอ" (ครูทำ
ท่าทางแขนทำเป็นปีกแมลงปอให้เด็กดู) เด็กฝึกเรียนทำทำตามครู

ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมสนทนาเล่า เรื่องของโรงเรียนบ้านขม ครูนั่งอยู่ที่
หน้าห้องและซักถามเด็กว่า "ไหนใครเคยเอาข้าวให้ไก่กิน" เด็กฝึกเรียนทั้งหมดยกมือและพูดว่า
"หนู, ผม" ครูจึงพูดต่อไปด้วยภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรว่า "ข้าวเปลือก ชะเลา ข้าว เปลือก
ชะเลา ข้าว เปลือก ข้าวสาร เขาเรียกอะไรคะ" เด็กฝึกเรียนส่วนใหญ่ตอบด้วยภาษาถิ่น เขมรว่า
"ฮังกอ" ครูจึงพูดว่า "ฮังกอ ข้าวสาร แล้วข้าวที่เรารับประทานละคะ เขาเรียกอะไร" เด็ก
ฝึกเรียนส่วนใหญ่ตอบด้วยภาษาถิ่น เขมรว่า "บาย" ครูจึงพูดต่อไปว่า "ข้าวสารที่เราเอาไปหุงแล้ว
เรียกว่าบายนะคะ"

ส่วนการ เจาะจงฝึกทักษะจะมุ่งฝึก เฉพาะการออก เสียงและการสอนคำศัพท์
เท่านั้น โดยปกติแล้วครูส่วนใหญ่จะฝึก เฉพาะ เมื่อพบว่าเด็กมีปัญหาในการออก เสียงหรือพูดคำศัพท์
เท่านั้นยก เว้นโรงเรียนบ้านขมซึ่งในคอนปลายภาคเรียน ครูเริ่มฝึกทักษะการออก เสียงและการสอน
คำศัพท์ให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ หลังจากที่เด็กปรับตัวเข้ากับชีวิตในโรงเรียนได้ดีแล้ว

ตัวอย่างการฝึกเมื่อมีปัญหา ในกิจกรรมการท่องคำคล้องจองของโรงเรียนบ้านเพชร ครูนำเด็กท่องคำคล้องจองเพื่อให้เด็กท่องตามที่ละวรรคจนกระทั่งถึงคำว่า "วู" เด็กออกเสียงเป็น "งู" ครูจึงพูดว่า "วอ-ฮัว-วอ อ่านว่า วู "ต่อจากนั้นครูก็พูดเชื่อมโยงความหมายของคำในภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมรว่า "โก ภาษาไทยเขาเรียกว่า วู" เด็กพูดตามครูว่า "วู"

ตัวอย่างการฝึกประจำวันของโรงเรียนบ้านขม ในช่วงหลังการดื่มนมสัปดาห์ที่ 8 ของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านขมจะมีการดำเนินการฝึกทักษะการออกเสียงและสอนคำศัพท์ ดังนี้ ครูนำภาพผลไม้และสัตว์ชนิดต่าง ๆ มาแขวนไว้ในระดับสายตาเด็ก ครูชี้ภาพทีละภาพให้เด็กแต่ละกลุ่มอ่าน ทั้งนี้ครูได้แบ่งกลุ่มเด็กในการทำงานเป็น 4 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มหมู แมว เป็ด และไก่ เมื่อแต่ละกลุ่มอ่านภาพจบแล้ว ครูก็ให้นักเรียนหมุนเวียนกันทีละคน ออกมาชี้ภาพและอ่านภาพให้เพื่อนอ่านตามตัวอย่าง เด็กชายนพที่ชี้ภาพและพูดว่า "มะม่วง 1 ผล" เพื่อนนักเรียนพูดตามว่า "มะม่วง 1 ผล" เด็กชายนพชี้ภาพต่อไปและพูดว่า "ชมพู 1 ผล" เพื่อนนักเรียนพูดตามว่า "ชมพู 1 ผล" เด็กชายนพชี้ภาพต่อไปและพูดว่า "มะเขือเทศ 1 ขน" ครูมองหน้าเด็กชายนพและหันไปถามเพื่อน ๆ ของเด็กชายนพว่า "พูดถูกไหม ไซ้ ขน ไหม" เพื่อนนักเรียนพูดว่า "ไม่ใช่" เด็กชายนพชี้ภาพเดิมและพูดว่า "มะเขือเทศ 1 ผล" เพื่อนนักเรียนพูดตามว่า "มะเขือเทศ 1 ผล"

จากการสังเกตพบว่า โรงเรียนสำราญและบ้านยางไม่มีสื่อประกอบการสอน อีกทั้งครู 2 โรงเรียนก็มีก๊อปปี้สื่อประกอบการสอน ส่วนโรงเรียนบ้านเพชรนั้นมีสื่อประกอบการสอนบ้างพอสมควร แต่ครูโรงเรียนบ้านเพชรก็ไม่ได้นำสื่อที่มีมาใช้ประกอบการสอนแต่อย่างใด

ส่วนใหญ่โรงเรียนบ้านขมมีสื่อประกอบการสอนจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งสื่อที่ผลิตขึ้นเองและจัดซื้อมา และส่วนใหญ่ครูโรงเรียนบ้านขมจะนำสื่อเหล่านี้มาประกอบการสอนเกือบทุกครั้ง

3. วิธีการตอบสนองของครูต่อพฤติกรรมเด็ก

ครูส่วนใหญ่มีวิธีการตอบสนองที่ต่างไปตามพฤติกรรมของเด็กที่ตอบสนองตน ทั้งนี้พบว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กต่อวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครูมี 4 ลักษณะคือ เด็กสามารถตอบสนองครูได้ถูกต้อง เด็กไม่สามารถตอบสนองครูได้ถูกต้อง เด็กตอบเสียงเบาไม่สามารถจับใจความได้ และเด็กไม่ตอบสนอง

ครูมีวิธีการตอบสนองพฤติกรรมแต่ละลักษณะดังนี้

3.1 เมื่อ เด็กสามารถตอบสนองครูได้ถูกต้อง

วิธีการที่ครูมักใช้ตอบสนองต่อพฤติกรรม เด็กที่ตอบคำถามประเภท เนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง คือ การให้แรงเสริมและการพูดซ้ำคำที่เด็กตอบ โดยการให้แรงเสริมนั้นมีทั้งการให้แรงเสริมโดยการชมและปรบมือ ซึ่งครูมักชมและปรบมือเสริมแรงในการพูดทุกครั้งตั้งแต่การออกเสียง การพูดคำศัพท์ การพูดประโยค การเล่าเรื่อง และการพูดคำร้อยกรอง และใช้บ่อยในทุกรายเรียน

ส่วนการตอบสนอง เด็กโดยการพูดซ้ำคำที่เด็กตอบมักพบ เฉพาะในการส่งเสริมภาษาประเภทคำศัพท์และประโยค และจากการสังเกตการตอบสนองเด็กในประเภทคำศัพท์พบว่า ในกรณีที่ครูให้เด็กตอบเป็นคำศัพท์ภาษาถิ่น เขมร ครูจะตอบสนองเด็กโดยการพูดซ้ำคำที่เด็กตอบ และมีปรากฏว่า โดยส่วนใหญ่ครูจะมีการเพิ่มเติมคำศัพท์ภาษาไทยกลางด้วย

ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมการสนทนาเล่าเรื่องของโรงเรียนบ้านขม ครูชี้ที่ภาพและชกถามเด็กว่า "คุณลุงคุณป้า คุณลุงภาษาเขมรเรียกว่ายังไงคะ " เด็กคนหนึ่งตอบว่า "ทม" (ลุง) ครูจึงพูดว่า "คุณลุง หรือ ทม เก่งมากคะ"

จากพฤติกรรมการตอบสนองของครูดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ครูจะมีการเชื่อมโยงความหมายของคำทั้ง 2 ภาษาให้เด็กเกิดความเข้าใจแล้ว ครูก็ยังเน้นให้ความสำคัญต่อภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่น เช่น เขมร

3.2 เด็กไม่สามารถตอบสนองครูได้ถูกต้อง

วิธีการที่ครูส่วนใหญ่นิยมตอบสนองต่อพฤติกรรมของเด็กที่ไม่สามารถตอบสนองครูได้ถูกต้องคือ การบอกตรง ๆ และมีใช้วิธีการแก้ไข้ปัญหาเป็นวิธีแรกเสมอ เมื่อเด็กประสบปัญหา

ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมการร้องเพลงของโรงเรียนบ้านเพชร ครูโรงเรียนบ้านเพชรชวนักอวยขิ้น และชกถามเด็กด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "โกนโคกิตาสะโอย" (ลูกนัวเขาเรียกว่าอะไร) เด็กหญิงคนหนึ่งตอบว่า "นัวขิ้น" ครูจึงเฉลยว่า "นัวก้อย"

ในการบอกคำตอบตรง ๆ หรือเฉลยคำตอบนั้น เนื่องจากคำถามส่วนใหญ่มุ่งให้เด็กตอบเป็นภาษาไทยกลาง ดังนั้นครูจึงเฉลยเป็นภาษาไทยกลาง แต่ก็มีบางกรณีที่ครูถามให้เด็กตอบเป็นภาษาถิ่นเขมรเพื่อตรวจสอบความเข้าใจคำศัพท์

ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านเพชรใช้มือจับที่หัว และถามเด็ก ด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "กืทาสะโอย (เขาเรียกว่าอะไร) เด็กตอบด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "กบาล" (หัว) ครูจึงพูดด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "มันเหมียน มันเหมียน เวียเกิดจะ เอ็ง" (ไม่ช ไม่ช มัน เป็น กระตุก)

สิ่งที่น่าสังเกตใน เรื่องนี้คือ ครูโรงเรียนบ้านขมซึ่งเป็นครูดี เด่นและ สอนได้ดีที่สุด มักจะใช้วิธีการบอกตรง ๆ ตอบสนองต่อเด็กก็ต่อ เมื่อใช้วิธีการส่งเสริมหลายวิธีแล้วไม่ ประสบผลสำเร็จ เช่น ถามนำ เปลี่ยนสำนวนภาษาให้ง่ายขึ้น ให้เพื่อนช่วยตอบแล้วให้เด็กพูดตาม เพื่อน เป็นต้น และครูโรงเรียนบ้านขมมักใช้วิธีนี้เป็นทางเลือกสุดท้ายในการตอบสนองต่อ เด็ก

3.3 เมื่อเด็กตอบเสียงเบาไม่สามารถจับใจความได้

ในระยะแรกของภาคเรียน เด็กจำนวนหนึ่งในทุกโรงเรียนจะยังไม่เชื่อมั่นในตนเองเพียงพอ เมื่อครูถามจึงมักเงิบไม่ตอบหรือตอบเบาจนแทบไม่ได้ยิน ซึ่งครู ส่วนใหญ่จะหันไปถามคนอื่น และไม่สนใจถามเด็กคนนั้นอีกต่อไป แต่ที่โรงเรียนบ้านขม เมื่อเด็กที่ไม่ มีใจตนเองตอบด้วยเสียงเบาจนแทบไม่ได้ยิน ครูมักจะถามซ้ำ แต่ก็ไม่ได้ผล แต่เมื่อครูเปลี่ยน เป็นถามเด็กใหม่ด้วยภาษาถิ่นเขมร ปรากฏว่าเด็กกล้าตอบด้วยเสียงดังขึ้น โดยพูดเป็นภาษาถิ่น เขมร ซึ่งครูก็ไม่ได้บังคับแต่อย่างใด แต่ก็มักจะสอนคำศัพท์ภาษาไทยกลางควบคู่กันไปด้วย

ลักษณะกิจกรรมของโรงเรียนบ้านขมซึ่งต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลบ่อย เช่น ระหว่างเด็กนั่งทำงาน และ เมื่อเด็กเอาผลงานมาส่งเป็นรายบุคคล เช่น ภาพวาดมาให้ครูดูการโต้ตอบพูดคุยระหว่างครูกับเด็ก จึงเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงเด็กทุกคน ซึ่งต่างจากโรงเรียนอื่นที่มีเพียงเด็กบางคน เท่านั้นที่ ได้ตอบครูอยู่เป็นประจำ

ตัวอย่างเช่น ในช่วงส่งผลงานกิจกรรมสร้างสรรค์วาดภาพพระบายสี ของโรงเรียนบ้านขม นักเรียนจะ เข้าแถวต่อกันนำผลงานมาส่งครู มีเด็กหญิงแ้วผลงานมาส่งครู ครูก็ชี้ที่ภาพและซักถามเด็กว่า "อะไรคะ" เด็กก็หันมาตอบเบา ๆ ไม่สามารถจับใจความได้ ครูจึง มองหน้าเด็กหญิงแ้วและซักถามซ้ำว่า "อะไรคะ" เด็กก็หันมาตอบเบา ๆ ไม่สามารถจับใจความได้ เช่น เดิม ครูจึงมองหน้าเด็กและชี้ทั้งภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรซักถามซึ่งมีใจความว่า "ชะ เอย เบียง อะไรคะ" เด็กก็หันมาตอบเบา ๆ ไม่สามารถจับใจความได้ เช่น เดิม ครูจึงใช้วิธีเดิม อีกครั้งคือ ถามโดยชี้ 2 ภาษาคู่กันว่า "ชะ เอย เบียง อะไรคะ" เด็กก็หันมาตอบเบา ๆ ไม่สามารถ จับใจความได้ เช่น เดิม คราวนี้ครูจึงใช้ภาษาถิ่น เขมรซักถาม เพียงอย่างเดียวว่า "ชะ เอย เบียง"

(อะโรหนู) เด็กตอบภาษาถิ่นเขมรแต่เสียงเบาว่า "พะแซงเพลิง" (ควันไฟ) ครูจึงซักถามด้วยภาษาถิ่นเขมร ซึ่งแปลเป็นว่า "ชะเอยเนียง พะแซงเพลิง" (อะโรหนู ควันไฟ เทรอ) เด็กพยักหน้า ครูจึงพูดว่า "ฮือ ควันไฟ ควันไฟ" เด็กพูดตามครูว่า "ควันไฟ"

3.4 เมื่อเด็กไม่ตอบสนอง

การที่เด็กนั่งเงียบโดยไม่ตอบสนองต่อวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครู ทั้งนี้เนื่องจาก 3 สาเหตุใหญ่ คือ เมื่อครูนำเสนอลิงก์ใหม่ ไม่คุ้นเคย โกลเกินตัวเด็ก เมื่อเด็กไม่เข้าใจความหมายภาษาไทยกลางที่ครูใช้สื่อสารในการดำเนินกิจกรรม และ เมื่อครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถ เป็นรายบุคคล

เมื่อถามแล้ว เด็กไม่ตอบสนอง พบว่า ครูส่วนใหญ่จะบอกคำตอบไปตรง ๆ หรือบางครั้งก็เปลี่ยนภาษาที่ใช้ซักถาม เป็นภาษาถิ่นเขมร แต่มีเพียงครูโรงเรียนบ้านขมเท่านั้นที่ใช้วิธีการบอกตรง ๆ เป็นวิธีสุดท้าย หลังจากได้พยายามใช้วิธีการต่าง ๆ แล้ว ถามซ้ำถามนำ พูดชี้แนะ เป็นต้น

ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมการส่งผลงานปั้นดินน้ำมันของโรงเรียนบ้านขม ครูซักถามเด็กที่นำผลงานมาส่งเป็นรายบุคคล "นี่อะไรคะ" เด็กบ่งก้มหน้าเงียบ ครูจึงเปลี่ยนมาซักถามด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "ชะเอยเนียง" (นี่อะโรหนู) เด็กตอบเบา ๆ จับใจความไม่ได้ ครูจึงพูดว่า "ฮือ ทำอะโรหนู สวย อะโรคะ อะโรคะสวยนี้" เด็กตอบเบา ๆ จับใจความไม่ได้ ครูจึงพูดว่า "ตั้ง ๆ ลี อะโรคะ อะโรคะ" เด็กตอบด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "กระปือ" (จระเข้) ครูจึงพูดว่า "กระปือ ใฮ้ย จระเข้ จระเข้ ไทหลงบอกคุณครูลี จระเข้" เด็กก้มหน้าพูดเบา ๆ ว่า "จระเข้" ครูจึงพูดว่า "ฮือ กระปือ เอาไปเก็บลูก"

โดยส่วนใหญ่การบอกตรง ๆ ด้วยภาษาไทยกลาง มักพบในการสอนเนื้อหาทุกประเภททั้งการออกเสียง การพูดคำ ประโยค และเล่าเรื่องราว แต่ในการสอนความหมายของคำศัพท์ ครูมักจะใช้การบอกตรง ๆ ด้วยภาษาถิ่นเขมร หรือใช้ 2 ภาษาควบคู่กันเพื่ออธิบายให้เด็กเกิดความเข้าใจ

ตัวอย่าง เช่น กิจกรรมการเล่าเรื่องในโรงเรียนบ้านยาง ครูซักถามเด็กว่า "เอาผลไม้ที่มีน้ำหวานบ้านเรา มีอะไรบ้าง" เด็กหญิงคนหนึ่งตอบว่า "บ้านเจียมมีมะไฟ 2 ต้น" ครูจึงซักถามเด็กต่อไปว่า "มะไฟใช้ไหมคะ มะไฟ ใครู้จักมะไฟ" เด็กยกมือเกือบ

ทุกคน ครูจึงซักถามต่อไปว่า " เขาว่าอะไรมะไฟ มะไฟ ก็ทาอย่างนา" เด็กนั่งเงิบ ครูจึงบอกตรง ๆ โดยใช้ 2 ภาษาคุยกันว่า "มะไฟ เขาเรียกว่า พะเจียว" เด็กพูดตามว่า "พะเจียว"

ส่วนการตอบสนองอีกวิธีหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนจากซักถามด้วยภาษาไทยกลางมาเป็นการซักถามด้วยภาษาถิ่นเขมร วิธีการนี้ใช้เฉพาะในการสอนคำศัพท์

ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมการสนทนาซักถามและฝึกพูด เป็นประโยคของโรงเรียนบ้านยาง ครูรูปภาพและซักถามเด็กว่า "ฟักทอง เขาเรียกว่าอะไรเอ่ย" เด็กนั่งเงิบ ครูจึงพูดต่อว่า "ละเปาว์ ละเปาว์ ภาษาไทยเขาว่า ฟักทอง " เด็กพูดตามครูว่า "ฟักทอง"

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่า ครูเน้นให้ความสำคัญต่อภาษาไทยกลางหรือภาษาที่สอง แต่เมื่อใช้วิธีการส่งเสริมด้วยภาษาไทยกลางไม่ได้ผล จึงจะใช้ภาษาถิ่นเขมรหรือภาษาถิ่นที่หนึ่งมาช่วยเมื่อประสบปัญหาเท่านั้น ซึ่งเมื่อครูใช้วิธีการเช่นนี้ก็พบว่า โดยส่วนใหญ่ก็จะประสบผลสำเร็จในกรณีที่ตั้งนั้น เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก

ตัวอย่าง เช่น ครูโรงเรียนบ้านเพชรซักถามเด็กทั้งชั้นว่า "หัวไหน ไหนหัว" ก็ปรากฏว่า เด็กบางคนก็จับหัวแต่บางคนก็จับหู ครูจึงเปลี่ยนภาษาในการซักถามเป็นภาษาถิ่นเขมรว่า "กบาล นากบาล" (หัว ไหนหัว) ก็ปรากฏว่าเด็กทุกคนสามารถจับหัวได้ถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม ในโรงเรียนบ้านเพชร แม้ครูจะเปลี่ยนภาษาที่ซักถาม เป็นภาษาถิ่นเขมรบางครั้ง เด็กก็ยังไม่เข้าใจ เพราะสิ่งที่ครูถาม เป็นสิ่งยากและเป็นนามธรรมเกินไปสำหรับเด็ก

ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมการเล่าเรื่อง ครูในโรงเรียนบ้านเพชรใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมร ถามเด็กว่า "โคชะเวงมือซ้าย โคชะเวง มือซ้าย ข้างไหน โคชะเวง ยกคชะ ข้างไหน" เด็กมักเรียนนั่งเฉย ครูจึงใช้ภาษาถิ่นเขมรในการซักถามเพียงภาษาเดียวว่า "นาโคชะเวง" (ไหนมือไหนมือซ้าย) เด็กมักเรียนก็ยังไม่เฉย ครูจึงยกมือซ้ายขึ้นและบอกตรง ๆ เป็นภาษาถิ่นเขมรและภาษาไทยกลางว่า "นี่โคชะเวงมือซ้ายคะ ยกมือขึ้น" เด็กมักเรียนยกมือขึ้นตามคุณครู

4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสภาวะการใช้ภาษาในห้องเรียน และบางส่วนก็เกิดจากลักษณะนิสัยของครู โดยกรณีสภาวะที่ครูเน้นให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าภาษาไทยกลาง เป็นภาษาที่สำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมในห้องเรียนมากกว่าภาษาถิ่นเขมร

ซึ่งเป็นภาษาแม่ของเด็ก พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กบางกลุ่มจะค่อนข้างห่างเหิน ได้แก่ เด็กกลุ่มที่สามารถพูดภาษาถิ่นเขมรได้ดี แต่พูดภาษาไทยกลางไม่ค่อยได้

เมื่อมีความจำกัดในการใช้ภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาที่ครูกำหนดให้ใช้ใน ห้องเรียน เด็กจึงเกิดความไม่มั่นใจในตนเองและไม่กล้าแสดงออก แม้เด็กจะมีความคิดความต้องการ ตลอดจนความสามารถในเรื่องต่าง ๆ มากมาย

ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ช่วงเข้ากิจกรรมตรวจเส้นของนักเรียน ขณะที่ครู ตรวจเส้นเด็กชายทงและพูดว่า "โหนทง เส้นยาว ต้องตัดให้สั้น เพราะว่าคุณครูสั่งนักเรียนแล้ว" เด็กชายทงพูดเป็นภาษาถิ่นเขมรเบา ๆ ไม่สามารถจับใจความได้ ครูจึงพูดย้ำว่า "อะไรคะ" โหนลองพูดภาษาไทยสุล "เด็กชายทงก็ตอบด้วยภาษาไทยถิ่นเขมรเบา ๆ เช่นเดิม ซึ่งไม่สามารถจับใจความได้ ครูก็พูดเน้นย้ำว่า "แน่ะยังพูดภาษาเขมร พูดภาษาไทยสิคะ ทงพูดภาษาไทยสิคะ ทงพูดภาษาไทยสิคะ ทำอะไรบอกมา" เด็กชายทงบึ้งก้มหน้าเจิบ ครูจึงพูดย้ำด้วยการพูดภาษาไทยกลางว่า "คิดอะไรบอกมา" เด็กชายทงก็บึ้งก้มหน้าเจิบเช่นเดิม ครูจึงพูดเป็นภาษาถิ่นเขมร ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยกลางได้ใจความว่า "ทำอะไร บอกครูเป็นภาษาไทยสิ" พร้อมกับก้มตัวมองเด็ก เด็กชายทงบึ้งเจิบเช่นเดิม ครูจึงพูดเป็นภาษาไทยกลางว่า "ทงทำอะไรพูดภาษาไทย" เด็กชายทงบึ้งเจิบและก้มหน้าเช่นเดิม เมื่อเด็กคนหนึ่งเข้ามาพูดคุยกับครู ครูจึงหันไปพูดคุยกับเด็กคนนั้น ส่วนเด็กชายทงก็เดินไปนั่งอีกมุมหนึ่ง

แต่ในกรณีที่ครูไม่ได้ เน้นให้เด็กรู้สึกว่ ภาษาใดภาษาหนึ่งด้อยกว่ากัน ซึ่ง พบที่โรงเรียนบ้านขมและบ้านสำราญ พบว่า เด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครู กล่าวคือ เด็กเกิดความไว้วางใจครูในการพูดคุย โดยใช้ภาษาถิ่นเขมรหรือภาษาแม่ของตนทั้งในการดำเนินกิจกรรมการสอน และทั้งที่ไม่ใช่การดำเนินกิจกรรมการสอน

นอกจากนั้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลก็พบว่า การที่ครูไม่ เน้นให้เด็กรู้สึกว่ ภาษาใดด้อยกว่าภาษาใด ก็ส่งผลให้เกิดบรรยากาศสองภาษา (Bilingual) ได้



ตัวอย่าง เช่น ในกิจกรรมการเล่าเรื่องของโรงเรียนบ้านสำราญ ครูเล่าเรื่องให้เด็กฟังว่า "บ้านเรามีฝนตกทุกวันครับตอนนี้ เราต้องมีร่มมาโรงเรียนหรือใส่เสื้อกันฝน โทนสีครุฑจกเสื้อกันฝน" เด็กชายศักดิ์ยกมือขึ้นและพูดว่า "ผมครับ" ครูเล่าเรื่องต่อว่า "เป็นพลาสติกนะมีกระดุมด้วย ใส่แล้วไม่เปียกเลย" เด็กชายศักดิ์พูดแทรกด้วยภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรขึ้นมาว่า "ถ้าเสื้อ เขาว่า อ่าว" ครูมองหน้าเด็กชายศักดิ์ และพูดว่า "ถ้าเสื้อ เขาว่า อ่าว ถูกต้องครับ เก่ง คบมือให้หน่อย" (ครูและเพื่อน ๆ ปรบมือ) เด็กชายศักดิ์ก็พูดคำศัพท์ภาษาไทยกลางเทียบกับคำศัพท์ภาษาถิ่นเขมรอีกว่า "กางเกง เขาว่า คอ" ครูมองเด็กชายศักดิ์และพูดว่า "กางเกง" เขาว่า คอ ถูกต้องอีกครับ เก่ง คบมือให้หน่อย" (ครูและเพื่อน ๆ ปรบมือให้) เด็กชายศักดิ์ยิ้ม และครูก็พูดต่อไปว่า "เสื้อ เขาว่า อ่าว กางเกง เขาว่า คอ"

นอกจากนั้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลยังพบว่า ลักษณะนิสัยพื้นฐานของครูก็ส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ลักษณะนิสัยพื้นฐานของครูส่วนใหญ่เป็นไปในทางที่ช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก เพราะเป็นผู้ที่อ่อนโยน ใจเย็น ใจดี แต่มีครูบางคนที่ไม่โอห้ำโอหัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์กับเด็กคือ ทำให้เด็กรู้สึกไม่อยากมาโรงเรียน และยังส่งผลต่อเด็กบางคนที่ค่อนข้างเก็บตัวอยู่แล้ว ก็ยิ่งทำให้เด็กปิดตัวตัวเองมากขึ้น ซึ่งยังผลให้ครูไม่มีโอกาสได้รู้จักเด็กได้อย่างแท้จริง และไม่สามารถส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาไปตามความสามารถที่แท้จริงของตน เช่น กรณีเด็กหญิงแมว ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านเพชร ตั้งแต่ช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียน เด็กหญิงแมวจะไม่พูดคุยกับครูเลย แม้ว่าครูได้พยายามพูดคุยด้วย และครูโรงเรียนบ้านเพชรก็เคยเล่าถึงบุคลิกลักษณะของเด็กหญิงแมวให้ผู้วิจัยฟังว่า "ตระกูลนี้เป็นอย่างนี้ทั้งหมด ไม่ค่อยพูด ไม่ยอมพูด" แต่จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในกิจกรรมการร้องเพลง เด็กหญิงแมวจะสามารถร้องเพลงได้ทั้งหมด เมื่อครูเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนร้องเพลงตามชื่อ เพลงที่ครูเสนอ และในการเล่นกับเพื่อน ๆ นั้น เด็กหญิงแมวก็สามารถเล่นและพูดคุยกับเพื่อนทุกคนอย่างปกติ แต่เด็กหญิงแมวจะสนิทสนมกับเด็กหญิงคนหนึ่ง ซึ่งสามารถพูดภาษาถิ่นอีสานได้ แต่พูดภาษาถิ่นเขมรไม่ได้ เด็กหญิงแมวจะใช้ภาษาไทยกลางพูดคุยสื่อสารกับเด็กหญิงที่พูดภาษาอีสาน

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้เข้าไปพูดคุยกับเด็กหญิงแมว ก็ปรากฏว่าในช่วงระยะแรกเด็กหญิงแมวก็น้อยใจด้วย แต่เมื่อผู้วิจัยเข้าไปพูดคุยด้วยบ่อยครั้ง ก็พบว่า เด็กหญิงแมวเริ่มพูดคุย และเล่านิทานด้วยภาษาไทยกลางให้ผู้วิจัยฟัง

เทคนิควิธีสอนของครูโรงเรียนบ้านขมที่ต่างจากครูโรงเรียนอื่น ๆ ในการ
ศึกษาวิจัยมีดังนี้คือ

1. เนื้อหาภาษาที่สอนกว้างขวาง ไม่จำกัดเฉพาะการออกเสียงและคำศัพท์ แต่ครอบคลุมถึงการพูดประโยค และการเล่าเรื่อง รวมทั้งศัพท์ที่สอนมีความหลากหลาย ทั้งที่เป็นคำนาม กริยา สรรพนาม วิเศษณ์ ฯลฯ
2. มีการสอดแทรกการสอนภาษาในทุกกิจกรรม ตลอดทั้งวัน ไม่จำกัดเฉพาะบางกิจกรรม
3. สนใจเด็กเป็นรายบุคคล และจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเป็นรายบุคคล
4. มีความยืดหยุ่น (flexible) โดยปรับวิธีสอนตามสภาพของเด็กแต่ละคนและตามสภาพที่เปลี่ยนไป เมื่อเด็กเริ่มปรับตัวเข้ากับโรงเรียนได้แล้ว
5. พูดเปลี่ยนไปมาระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาถิ่นเขมร (code switch) กับเด็กที่ยังพูดภาษาไทยกลางไม่คล่อง
6. มีความอดทนสูง ให้ความสำคัญในการตอบและการปรับตัว
7. ไม่ตอบคำตอบตรง ๆ แต่จะพยายามใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ถามซ้ำ ถามนำ พูดชี้แนะ เป็นต้น เพื่อให้เด็กสามารถตอบได้ หรือใช้วิธีการตอบคำตอบตรง ๆ เป็นวิธีการสุดท้าย

ตอนที่ 2 วิธีการสอนตามประเภทของเนื้อหาภาษา

เมื่อวิเคราะห์วิธีการสอน สามารถแบ่งได้ตามประเภทของเนื้อหาที่สอน เป็น 4 ประเภท คือ การออกเสียง คำ ประโยคและข้อความ และคำร้อยกรอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีการส่งเสริมการออกเสียงภาษาไทยกลาง

1.1 วิธีการส่งเสริมการออกเสียง พบว่า ครูใช้ 2 วิธีใหญ่ คือ สอดแทรกในสถานการณ์การเรียนการสอนปกติ และจัดฝึกออกเสียงโดยเฉพาะ

1.1.1 การสอดแทรกการฝึกออกเสียงในสถานการณ์การเรียนการสอนปกติ ผู้วิจัยพบว่า ครูทั้ง 4 โรงเรียน มีสอดแทรกการฝึกออกเสียงในลักษณะการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การพูดขออนุญาตไปห้องน้ำ

หรือตีหม่า โดยพบอย่างสม่ำเสมอในโรงเรียนบ้านขม ทั้งนี้เนื่องจากครูโรงเรียนบ้านขมจะฝึกฝนเด็กอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่วนผลทำให้เด็กประสบผลสำเร็จในการออกเสียง

ส่วนอีก 3 โรงเรียนนั้น พบน้อยครั้งและไม่สม่ำเสมอ โดยพบเฉพาะในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งก็พบว่า นักเรียนของทั้ง 3 โรงเรียนก็ไม่ประสบผลสำเร็จในการออกเสียง ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านขม พูดว่า "อ้าวาใครปวดท้องน้ำหรือยัง" เด็กยกมือขึ้น ครูจึงพูดว่า "อ้าวกลุ่มหมูขออนุญาตคุณครูก่อน คุณครูครับ" เด็กกลุ่มหมูลุกขึ้นพนมมือและพูดถามครูว่า "คุณครูครับ" ครูจึงพูดว่า "ทำไงละครับ ทำไงละลูก" จึงมีเด็กคนหนึ่งพูดว่า "คุณครูครับ ผมขออนุญาตไปห้องน้ำครับ" ครูจึงพูดว่า "เชิญค่ะ" เด็กพูดว่า "ขอบคุณครับ" ครูจึงพูดว่า "ทำไงละครับ ทำไงละลูก" จึงมีเด็กคนหนึ่งพูดว่า "คุณครูครับผมขออนุญาตไปห้องน้ำครับ" ครูจึงพูดว่า "เชิญค่ะ" เด็กพูดว่า "ขอบคุณครับ"

1.1.2 การจัดฝึกออกเสียงโดยเฉพาะ วิธีการนี้พบ

เฉพาะโรงเรียนบ้านขม โดยครูเริ่มใช้กิจกรรมนี้ในช่วงปลายภาคเรียน โดยครูใช้ภาพประกอบผลไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ ประกอบ เป็นการฝึกออกเสียงคำที่มีจำนวนพยางค์ไม่เกินคำละ 3 พยางค์ ซึ่งในการฝึกเสียงนี้ไม่ได้ฝึกโดยการฝึกจากเสียงง่ายไปหายาก แต่เป็นการฝึกออกเสียงตามประเภทของคำนั้น หมวดหมู่ของคำ เช่น คำหมวดสัตว์ คำหมวดผัก - ผลไม้ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านขมนำภาพรูปสัตว์และผลไม้มาและชี้ที่รูปภาพมะเขือเทศ แล้วพูดว่า "มะ" เด็กพูดตามว่า "มะ" ครูจึงพูดต่อไปว่า "เขือ" เด็กพูดตาม "เขือ" ครูพูดต่อไปว่า "เทศ" เด็กพูดตามครูว่า "เทศ" ครูพูดรวมคำว่า "มะเขือเทศ" เด็กพูดตามครูว่า "มะเขือเทศ"

1.2 การเป็นแบบอย่างของครู ผู้วิจัยพบว่า ครูโรงเรียนคือ ครูโรงเรียนบ้านยาง และบ้านสำราญ บางครั้งจะออกเสียงภาษาไทยกลางค่อนข้างเพี้ยน เพราะมีน้ำเสียงภาษาถิ่นเขมรปะปน นอกจากนั้นยังประสบปัญหาในการเป็นแบบอย่างในการใช้คำ ตัวอย่าง เช่น ครูโรงเรียนยางจะสั่งให้เด็กนั่งให้เรียบร้อย ครูมักจะพูดว่า "นั่งแถว นั่งแถวให้เรียบร้อย" และครูโรงเรียนบ้านสำราญ เรียก "แปรังสีพัน" ว่า "แปรังพัน" เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ครูโรงเรียนบ้านเพชรและบ้านขมสามารถออกเสียงภาษาไทยกลางได้ชัดเจน และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการออกเสียงภาษาไทยกลาง

1.3 เทคนิคการฝึกออกเสียง พบว่า ครูใช้เทคนิคการฝึกออกเสียง 2 วิธีการใหญ่ คือ ครูออกเสียงเป็นแบบอย่างให้เด็กออกเสียงตาม และครูให้เด็กฝึกออกเสียงด้วยตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.3.1 ครูออกเสียงเป็นแบบอย่างให้เด็กออกเสียงตาม ครูมีภาวิธการนี้ในการหัดออกเสียงคำนั้น เป็นครั้งแรกหรือระยะแรก ๆ ซึ่งพบบ่อยครั้งในโรงเรียนบ้านขม เนื่องจากครูโรงเรียนบ้านขมมีการฝึกการออกเสียงสอดแทรกในสถานการณ์ปกติเสมอ ๆ โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ส่วนใหญ่วรรณคดีเป็นกิจกรรมการออกเสียงสอดแทรกในสถานการณ์ปกติและจัดฝึกโดย เฉพาะทั้งชั้นและเป็นกลุ่ม ซึ่งการดำเนินกิจกรรมเป็นกลุ่มของการฝึกออกเสียงสอดแทรกในสถานการณ์ปกติ มีกพบในกรณีที่ครูต้องการให้เด็กรับรู้เกี่ยวกับคำสรรพนามและคำลงท้ายของฝึกเรียนหญิงและฝึกเรียนชายซึ่งใช้แตกต่างกัน เช่น ครูโรงเรียนบ้านสำราญเข้าไปยังฝึกเรียนผู้หญิงแล้วก็พูดว่า "ทางนี้เรียกว่า ผู้หญิง คือ ฝึกเรียนหญิง" ครูเข้าไปที่ฝึกเรียนชายและพูดว่า "ส่วนทางนี้เรียกว่า ผู้ชาย คือ ฝึกเรียนชาย" ต่อจากนั้นครูก็มองไปยังฝึกเรียนชายแล้วพูดว่า "ฝึกเรียนชายครับ" เด็กผู้ชายตอบว่า "ครับ" ครูพูดซ้ำอีกว่า "ฝึกเรียนชายครับ" เด็กผู้ชายตอบว่า "ครับ" ครูมองไปยังเด็กผู้หญิงแล้วพูดว่า "ฝึกเรียนหญิงคะ" เด็กหญิงพูดว่า "คะ"

1.3.2 ครูให้เด็กฝึกออกเสียงด้วยตนเอง ครูมีภาวิธการนี้เพื่อตรวจสอบและประเมินผลฝึกเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ครูเคยสอนมาแล้ว และพบว่า ครูโรงเรียนบ้านขมจะจัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกออกเสียงด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยให้ฝึกออกเสียงด้วยตนเองระยะหลังของภาคเรียน ทั้งในการดำเนินกิจกรรมทั้งชั้น เป็นกลุ่ม และรายบุคคล

จากการสังเกตพบว่า ส่วนใหญ่เด็กจะสามารถอ่านออกเสียงคำตามรูปภาพที่เด็กคุ้นเคยหรือคำที่คุ้นเคยหรือมีจำนวนพยางค์ไม่มากได้ดีกว่า คำที่ไม่คุ้นเคยหรือมีหลายพยางค์

1.4 ข้อสังเกตของการออกเสียง

1) ครูทั้ง 4 โรงเรียน ฝึกฝนและแก้ไขการออกเสียงโดยสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นหลัก และเป็นการแก้ไขตามสถานการณ์ เมื่อพบว่าเด็กออกเสียงผิด

2) ครูจะสามารถพบปัญหาการออกเสียงของเด็กได้ก็ต่อเมื่อให้เด็กออกเสียงเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพราะขณะที่ฝึกพร้อมกันทั้งชั้น เสียงของเด็กที่ออกได้ถูกต้องมักดังกลบ เสียงที่ผิด

3) ในช่วงปลายภาคเรียน ครูโรงเรียนบ้านขมจัดกิจกรรมฝึกพูดภาษาไทยกลางโดยเฉพาะวันละประมาณ 20 นาที (เพิ่มเติมจากการสอดแทรกตามปกติ) เพียงโรงเรียนเดียว และครูโรงเรียนบ้านขมมีจัดกิจกรรมที่เด็กได้พูดได้เล่าเป็นรายบุคคล จึงสามารถพบและแก้ไขปัญหาการออกเสียงของเด็กได้มากกว่าโรงเรียนอื่น

4) ลักษณะปัญหาการออกเสียงของเด็กที่พบบ่อย คือ

4.1) อวัยวะการออกเสียงเด็กบกพร่องทำให้

เด็กออกเสียงเพี้ยนได้

4.2) เด็กสับสนเมื่อออกเสียงคำภาษาถิ่น เขมร

บางคำซึ่งออกเสียงใกล้เคียงกับภาษาไทยกลาง เช่น

คำภาษาไทยกลาง	คำภาษาถิ่น เขมร
กระโปรง	กราโปรง

4.3) เด็กบางคนออกเสียง เป็นเสียงที่ใกล้เคียง

กัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฟังไม่ถนัดนอกกับความเคยชิน เช่น

เทศ	เด็กออกเสียง เป็น	เทพ
ผล	"	ชน
ัวว	"	งัว
เที่ยว	"	เกี้ยว

5) บางครั้งในการของเสียงเพี้ยนของเด็ก ครูก็ไม่มี

การแก้ไขหรือตอบสนองเด็กแต่อย่างใด

2. วิธีส่งเสริมคำศัพท์ภาษาไทยกลางของครู

2.1 วิธีการส่งเสริมมี 2 วิธีใหญ่ คือ การชกถามและการนำเสนอ คำศัพท์โดยตรง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

2.1.1 การชกถาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 4 โรงเรียน พบว่า การชกถามให้เด็กตอบนั้น ส่วนใหญ่มุ่งให้เด็กตอบสนองด้วย เป็นคำศัพท์มากที่สุด รองลงมา ให้เด็กตอบสนองด้วยท่าทาง และอันดับสุดท้าย คือ ให้เด็กพูดอธิบายความหมายของคำ

การถามให้เด็กตอบเป็นคำศัพท์นั้น ส่วนใหญ่มุ่งให้ตอบเป็นคำศัพท์ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่นเขมร ซึ่งส่วนใหญ่เด็กสามารถตอบได้ถูกต้อง ยกเว้นโรงเรียนบ้านเพชร ทั้งนี้เนื่องจากคำศัพท์ที่ครูโรงเรียนบ้านเพชรใช้ชกถาม เป็นสิ่งที่ยากและเจาะลงในรายละเอียดของคำ ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านเพชรพูดคำศัพท์ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมรว่า ภาษาหนังสือ ภาษาที่ครูใช้สอนยวกแจก เขาเรียกว่า หยวกกล้วย พูดตามครู หยวกกล้วย" เด็กพูดตามว่า "หยวกกล้วย" ครูชกถามเด็กว่า "ยวกแจก คืออะไร" เด็กบางคนก็ตอบว่า "หยวกกล้วย" บางคนก็เริ่มนอนนิ่ง บางคนก็วิ่งเล่น

คำศัพท์ที่เด็กสามารถตอบได้ถูกต้องส่วนใหญ่คือ คำนาม ประเภทสัตว์ และ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใกล้ตัวเด็ก ส่วนคำวิเศษณ์จำพวกสีต่าง ๆ เด็กตอบไม่ได้เป็นส่วนใหญ่

ส่วนการชกถามให้เด็กตอบเป็นท่าทางของทั้ง 4 โรงเรียน ส่วนใหญ่พบว่า เป็นคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และบางครั้งเป็นคำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ ซึ่งคำวิเศษณ์พบเฉพาะในโรงเรียนบ้านขมเท่านั้น ผลการชกถามหรือบอกให้เด็กกระทำเป็นท่าทาง พบว่า เด็กทั้ง 4 โรงเรียนประสบปัญหาในการใช้ท่าทางเกี่ยวกับ คำว่า "หัว - หู" "แขน - มือ" เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการถามคำกริยาพบในกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ทุกครั้งของครูโรงเรียนบ้านสำราญ

ส่วนการชกถามเพื่อให้เด็กอธิบายเกี่ยวกับคำที่ถามนั้น พบว่า คำศัพท์ที่ครูชกถามนั้น เป็นคำประเภทนามธรรม และเด็กไม่สามารถตอบได้

2.1.2 การนำเสนอคำศัพท์โดยตรง เกิดจากการเตรียมการเสนอของครูเอง และจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งการนำเสนอคำศัพท์ของครูทั้ง 4 โรงเรียน เกิดจากการริเริ่มจากครูเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น ครูชี้ที่ภาพและพูดว่า "ธงชาติ" เด็กก็พูดตามว่า "ธงชาติ" โดยในช่วงปลายภาคเรียนของโรงเรียนบ้านขม ครูมีกิจกรรมการสอนคำศัพท์โดยเฉพาะ

ส่วนการนำเสนอคำศัพท์ของคำที่เกิดขึ้นจากการนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีใช้บ้างแต่น้อยครั้ง ซึ่งทั้งหมดเป็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กตอบข้อชกถามของครู เป็นคำศัพท์ภาษาถิ่นเขมร แล้วครูก็จะหยิบยกคำศัพท์ภาษาถิ่นเขมรที่เด็กพูดนำมาแปลเป็นคำศัพท์ภาษาไทยกลางให้รับทราบ ตัวอย่างเช่น ในกิจกรรมการเรียกชื่อของโรงเรียนบ้านขม ครูให้เด็กทุกคนบอกชื่อตนเอง เด็กเกือบทุกคนบอกชื่อของตนเอง จนกระทั่งถึงเด็กคนหนึ่ง

บอกชื่อตนเองว่า "ก้นตุ่มลุย" (แมลงปอ) ครูจึงพูดว่า "ก้นตุ่มลุย" แปลว่า แมลงปอ" (ท่าท่ากางแขน 2 ข้าง เป็นปีกบิน)

2.2 คำศัพท์ที่สอน คำศัพท์ภาษาไทยที่สอนโดยการถามของครูนั้น พบว่า ในโรงเรียนบ้านขมจะสอนคำศัพท์หลายประเภท เช่น คำบุพบท คำวิเศษณ์ คำสรรพนาม คำสันธาน แต่ส่วนใหญ่เป็นการสอนเกี่ยวกับคำนามเป็นหลัก ซึ่งไม่ได้จำกัดเฉพาะคำเกี่ยวกับสัตว์ ผัก ผลไม้ เท่านั้น ยังขยายวงกว้างไปคำอื่น ๆ ด้วย ส่วนคำวิเศษณ์ก็ไม่ได้จำกัดเฉพาะเรื่องสี เท่านั้น ยังขยายวงกว้างเกี่ยวกับเรื่อง สูง-ต่ำ, หอม -เหม็น ด้วย

อย่างไรก็ตามโรงเรียนอื่น ๆ จะจำกัดการสอนคำศัพท์อยู่ เพียง คำนามและคำวิเศษณ์เท่านั้น และคำถามส่วนใหญ่ก็เป็นคำเกี่ยวกับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สัตว์ ผลไม้ ส่วนคำวิเศษณ์ก็มีเฉพาะคำเกี่ยวกับสีต่าง ๆ

การซักถามเกี่ยวกับคำศัพท์ส่วนใหญ่ เป็นคำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมมีบ้าง แต่บ่อยครั้งที่ เป็นคำศัพท์ประเภทนามธรรม

2.3 กิจกรรมกรรมที่มีการสอนคำศัพท์ พบว่า ครูส่วนใหญ่จำกัดการสอน คำศัพท์สอดแทรกในกิจกรรมเพียง 2 - 3 กิจกรรม ในช่วงเช้าเท่านั้น โดยครูโรงเรียนบ้านเพชร สอดแทรกในตอนท้ายของกิจกรรมการท่องคำคล้องจองและการร้องเพลง ส่วนโรงเรียนบ้านยางและ บ้านสำราญสอดแทรกในระหว่างกิจกรรมการสนทนา อย่างไรก็ตามพบว่าครูโรงเรียนบ้านขมมี สอดแทรกการสอนคำศัพท์ในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดเฉพาะกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเล่านิทาน การสนทนาซักถาม การร้องเพลง เกมการศึกษา การอ่านปฏิทินประจำวัน กิจกรรมการตรวจผลงาน ฯลฯ

2.4 ลักษณะคำพูดของครูในการสอน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะของคำถาม และลักษณะของคำพูดของครูในการนำเสนอ ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ลักษณะของคำถาม เทคนิคที่ครูทั้ง 4 โรงเรียนใช้ในการสอนคำศัพท์ คือ ใช้คำถามนำ "นี่อะไร", "นี่เรียกว่าอะไร" "ภาพอะไร" "อันนี้คือ...." ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในการซักถามโดยมีภาพประกอบหรือสื่อของจริงประกอบ

นอกจากนี้ยังพบว่าการถามในลักษณะอื่นบ้างประกอบ ตาม เช่น "อ้าว อันนี้ละอันที่มันโศ่ง ๆ งอ ๆ เราเรียกว่าอะไร..." และพบว่าครูใช้การ ซักถามที่มีการอธิบายเพิ่มเติมในกรณีที่ไม่มีภาพหรือสื่อประกอบในการซักถาม แต่ไม่บ่อยครั้ง

ตัวอย่างเช่น "อะไรเอ่ยมีไว้ตัดข้าว" "อะไรเอ่ยมีลิ้น" "อะไรเอ่ยที่มีไว้ขีดเส้น" ซึ่งเด็กก็สามารถตอบได้ถูกต้อง

2.4.2 ลักษณะของคำพูดของครูในการนำเสนอ พบว่า โดยส่วนใหญ่ ลักษณะการนำเสนอคำศัพท์ของทั้ง 4 โรงเรียน จะเป็นการบอกตรง ๆ เป็นคำศัพท์ภาษาไทยกลาง แต่ในบางครั้งครูก็มีการพูดอธิบายความหมายของคำหรือคำจำกัดความของคำประกอบ หรือยกตัวอย่างประกอบแต่เกิดขึ้นน้อยครั้ง คำศัพท์ที่นำมาเสนอโดยมีการพูดอธิบายความหมายของคำมัก เป็นคำประเภทนามธรรม ตัวอย่างเช่น ครูพูดว่า "ตัวของเรา ตัวของครู ตัวของพ่อแม่ เราเรียกว่า เป็นคน ล้วนลูกหมา ลูกเบ็ด ลูกไก่ มีา วัว ควาย เราเรียกว่า เป็นสัตว์"

2.5 ขีดสังเกตซึ่งพบจากการซักถาม

1) ในระหว่างการสนทนา การถามของครวมักถามลอย ๆ ให้ใครตอบก็ได้โดยไม่เจาะจง ซึ่งพบว่าเด็กจำนวนหนึ่งซึ่งตอบได้จะตอบ เป็นประจำและพูดตอบ เสียงดัง กลบเสียงเพื่อน ๆ ครูก็มักจะพอใจกับการที่เด็กตอบได้ถูกต้อง โดยไม่คำนึงว่าเด็กส่วนใหญ่ตอบได้หรือไม่

2) ในกรณีที่เป็นคำง่าย ๆ เมื่อมีเด็กตอบได้ ครวมักจะชมลอย ๆ แต่ในกรณีที่ เป็นคำยาก ซึ่งเด็กส่วนมากจะนิ่งและตอบไม่ได้ เมื่อมีเด็กคนใดคนหนึ่งตอบได้ ครูก็จะชมแบบเจาะจง

3) คำศัพท์ที่ใช้ซักถามของครูโรงเรียนบ้านยาง บ้านสำราญ บ้านขม มีกง่าย เด็กมักตอบได้ ขณะที่ครูโรงเรียนบ้านเพชรมีคำถามคำถามมาก ๆ ซึ่งเด็กตอบไม่ค่อยได้

4) เมื่อถามทั้งชั้นและมีเด็กตอบถูก ครูทุกโรงเรียนมักจะตอบสนอง ด้วยภาษาท่าทาง โดยการชม และไม่ได้ตรวจซ้ำเป็นรายบุคคล

5) เมื่อเด็กตอบไม่ได้ ครูโรงเรียนบ้านเพชรและครูโรงเรียนบ้านสำราญ มักจะบอกคำตอบตรง ๆ ขณะที่ครูโรงเรียนบ้านยางและโรงเรียนบ้านขม มักใช้วิธีการอื่น คือ ครูให้โอกาสเด็กคิดหาคำตอบหรือให้เพื่อนช่วยตอบ

6) เมื่อเด็กตอบคำถามไม่ได้ ครูโรงเรียนบ้านเพชรมักแก้ไขปัญหา โดยการถามใหม่เป็นภาษาถิ่นเขมร โดยแนวคำถามคงเดิม เช่น เกี่ยวกับชกถามภาษาไทยกลาง และให้เด็กตอบ เป็นภาษาถิ่นเขมร

- 7) เมื่อเพื่อนช่วยตอบ ซึ่งมักจะตอบได้ถูกต้อง เด็กจะพูดตามเพื่อนทันที และครูมักจะชมหลังจากนั้น
- 8) ในการสอนคำศัพท์ ส่วนใหญ่ครูทั้ง 4 โรงเรียน จะแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ
- 9) ส่วนใหญ่ในการสอนคำศัพท์แต่ละครั้งของครูโรงเรียนบ้านขม คำศัพท์จะมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนั้นครูก็เปิดโอกาสให้เด็กใช้คำศัพท์ที่สอนสื่อสารโดยเร็ว

2.6 ข้อสังเกตซึ่งพบจากการนำเสนอคำศัพท์

ภายหลังที่มีการนำเสนอคำศัพท์ ครูทั้ง 4 โรงเรียน มักมีการตรวจสอบเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ที่นำเสนอผ่านมา ซึ่งก็ปรากฏว่าโดยส่วนใหญ่เด็กสามารถตอบได้ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำถาม แต่ในคำวิเศษณ์เกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ เด็กมักตอบไม่ค่อยได้ ทั้ง 4 โรงเรียน

3. วิธีส่งเสริมการพูด เป็นประโยคและข้อความ

การส่งเสริมการพูด เป็นประโยคและข้อความของครูมี 4 วิธีการใหญ่ คือ พูดเป็นแบบอย่าง เปิดโอกาสให้เด็กเล่าเรื่อง ใช้การพูดเชิงชี้แนะ และใช้การซักถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การพูด เป็นแบบอย่าง

ส่วนใหญ่วิธีส่งเสริมการพูด เป็นประโยคและข้อความด้วยวิธีการพูด เป็นแบบอย่าง มี 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านขม โรงเรียนบ้านยาง และโรงเรียนบ้านเพชร ซึ่งเป็นวิธีที่ครูใช้ เป็นการเริ่มต้นในการฝึกพูดประโยคต่าง ๆ

3.1.1 กิจกรรมที่พบ การส่งเสริมเรื่องประโยคและข้อความ

โดยครูพูด เป็นแบบอย่างนั้นพบในกิจกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันไป โดยในกิจกรรมการฝึกพูดแบบต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของโรงเรียนบ้านขม กิจกรรมการเล่น เกมของโรงเรียนบ้านเพชร และบ้านยาง ในกิจกรรมการสนทนาเล่าเรื่องประกอบภาพ และกิจกรรมการตรวจผลงานของโรงเรียนบ้านยาง

เหตุที่พบการส่งเสริมการพูด เป็นประโยคและข้อความ

ด้วยวิธีนี้มีบ่อยครั้งในโรงเรียนบ้านยาง เพราะในช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียน ครูจะใช้กิจกรรมการสนทนาเล่าเรื่องประกอบภาพ เป็นกิจกรรมหลัก ซึ่งในการสนทนานั้นครูจะฝึกให้พูด

เป็นประโยคคำถามภาษาหนังสือประกอบภาพแต่ละภาพ แล้วครูจึงมีการสนทนาเล่าเรื่องจากภาพและประโยคในหนังสือ

3.1.2 ลักษณะประโยคและข้อความ ลักษณะประโยคและข้อความ ที่ฝึกนักเรียนบ้านยาง และโรงเรียนบ้านขม จะเป็นประโยคยาวมีคำประกอบประโยค 1 ประโยค ประมาณ 5 - 8 คำ ซึ่งในการนำเสนอระยะแรก ๆ นั้น ครูมักจะแบ่งการพูดทีละช่วงให้เด็กพูดตาม สำหรับลักษณะประโยคของโรงเรียนบ้านเพชรที่นำเสนอเป็นประโยคนั้นมีคำในประโยคเพียง 3 คำ เท่านั้น รูปแบบของประโยคที่สอนมีเพียง 1 รูปแบบ ได้แก่ "นี่คือ....."

3.2 การเปิดโอกาสให้เด็กเล่าเรื่อง

วิธีการส่งเสริมการพูด เป็นประโยคและข้อความด้วยการเปิดโอกาส ให้เด็กเล่าเรื่องพบใน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านสำราญ

กิจกรรมการเล่าเรื่อง กิจกรรมซึ่งครูทั้ง 2 โรงเรียน ใช้ในการ ส่งเสริมการพูดเป็นประโยคและข้อความ คือ กิจกรรมการสนทนาเล่าเรื่อง ซึ่งครูทั้ง 2 คน เปิดโอกาสให้เด็กเป็นรายบุคคล แต่ก็พบว่าครูโรงเรียนบ้านขมสามารถส่งเสริมให้เด็กทุกคน กล้าแสดงออกโดยการเล่าเรื่องด้วยภาษาไทย ในขณะที่โรงเรียนบ้านสำราญแม้จะเปิดโอกาสให้ เด็กทุกคนออกมาแสดงออก แต่ก็ปรากฏว่ามีเด็กออกมาเล่าเรื่องเพียง 4 - 5 คนเท่านั้น ซึ่งเป็น เด็กกลุ่มเดิม ๆ ที่รวมแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ถึงแม้ว่าครูจะไม่ได้กำหนดภาษาในการเล่าเรื่อง กลุ่มเด็กที่ออกมาเล่าเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเด็กที่เคยติดตามพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด และ บางส่วนก็เป็นเด็กซึ่งพ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เด็กกลุ่มนี้จะเล่าเรื่องโดยใช้ภาษาไทยใน ระยะแรก ต่อจากนั้นส่วนใหญ่เริ่มเล่าเรื่องโดยใช้ภาษาถิ่นเขมรเข้ามาปะปนด้วย หรือบางครั้งก็ เล่าเรื่องด้วยภาษาถิ่นเขมร และแทรกด้วยคำภาษาไทยบางคำ

ส่วนนักเรียนโรงเรียนบ้านขมแม้บางคนจะไม่ค่อยมีความสามารถในการ ใช้ภาษาไทยกลางได้ดี แต่เด็กก็กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติตามคำสั่งของครู ทั้งที่เมื่อบางครั้งครู เรียกชื่อให้เด็กออกมาเล่าเรื่อง เด็กบางคนสามารถเล่าเรื่องได้เพียง 1 - 2 ประโยคเท่านั้น และจากการสังเกตประโยคที่พูดจะเลียนแบบประโยคของเพื่อนที่พูดก่อนหน้านี้

อย่างไรก็ตามแม้ว่า เด็กโรงเรียนบ้านขม กล้าออกมาแสดงออก หน้าชั้นมากกว่าโรงเรียนบ้านสำราญ แต่จากการสังเกตพบว่า เด็กของโรงเรียนบ้านสำราญบางคน สามารถเล่าเรื่องได้ยาว และเล่าเรื่องได้มากกว่าเด็กของโรงเรียนบ้านขม ทั้งนี้คงเนื่องจากครู โรงเรียนบ้านสำราญเปิดโอกาสให้เด็กเล่าเรื่องจากประสบการณ์ของตนเองและไม่จำกัดภาษา



ในขณะที่ครูโรงเรียนบ้านขม เปิดโอกาสให้เด็กเล่าเรื่อง เช่นกัน เป็น การเล่าเรื่องที่เด็กจะต้องคิดและแต่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับภาพประกอบ

ครู 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านยาง ใช้วิธีการพูดเชิงชี้แนะ เป็นการตรวจสอบและประเมินผลภายหลังที่ส่งเสริมการฝึกพูด เป็นประโยคและ ข้อความต่าง ๆ มาแล้ว โดยครูโรงเรียนบ้านขมใช้วิธีการนี้ในกิจกรรมการตรวจผลงาน เด็ก

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนบ้านขม เป็นการดำเนินกิจกรรม เป็นกลุ่ม แบ่งตามเพศหรือกลุ่มตามที่ครูกำหนดให้ ส่วนโรงเรียนบ้านยางนั้นดำเนินกิจกรรม เป็นรายบุคคล

ลักษณะการพูดชี้แนะของครูทั้ง 2 คนนั้น เป็นการพูด เกริ่นคำที่เป็น ประธานของประโยค ซึ่งผลของการที่ครูใช้วิธีการพูด เช่นนั้น พบว่า เด็กซึ่งกล้าแสดงออกในการ ใช้ภาษาไทยกลางจะประสบผลสำเร็จในการพูดประโยคต่อจากครู

ส่วนครูโรงเรียนบ้านยางมักใช้วิธีการพูดเชิงชี้แนะกับ เด็กซึ่งไม่ค่อย กล้าแสดงออกถึงในการใช้ภาษาไทยกลาง และใช้การชักถามกับเด็กที่กล้าแสดงออก และในการ ถามให้เด็กตอบนั้น ครูโรงเรียนบ้านขมจะฝึกหัดให้เด็กพูดเป็นประจำวันละหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่ง ก่อให้เกิดความเคยชินในการพูด เป็นประโยค

4. วิธีการส่งเสริมการพูดคำร้อยกรองของครู

กิจกรรมที่พบการส่งเสริมการพูดคำร้อยกรอง คือ กิจกรรมการ ร้องเพลง และกิจกรรมการท่องคำคล้องจอง พบว่า ครูทั้ง 4 โรงเรียน นิยมส่งเสริมคำร้อยกรอง ด้วยการร้องเพลง ส่วนการท่องคำคล้องจอง พบใน 3 โรงเรียน ยกเว้นโรงเรียนบ้านยาง

4.1 การส่งเสริมคำร้อยกรองโดยการท่องคำคล้องจอง

การส่งเสริมการท่องคำคล้องจอง พบใน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเพชร โรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านสำราญ โดยพบบ่อยครั้งที่โรงเรียนบ้าน เพชรในช่วงระยะแรก และระยะหลังการเปิดภาคเรียน

4.1.1 วิธีการส่งเสริม ในช่วงระยะแรกของการส่งเสริมการพูด คำร้อยกรองของครู ทั้ง 3 โรงเรียนนั้น ครูจะพูดเป็นแบบอย่างทีละวรรคให้เด็กพูดตาม เด็กส่วนใหญ่สามารถพูดตามได้ถูกต้อง แต่ในช่วงระยะหลังครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถของตนเอง โดยการฝึกให้เด็กท่องคำคล้องจองด้วยตนเอง

4.1.2 เรื่องที่นำเสนอ ครู 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านสำราญ จะนำเสนอคล้องจองเพียง 1 บทเท่านั้น และเนื้อหาคำคล้องจองทั้ง 2 โรงเรียน เหมือนกัน คือ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวันต่าง ๆ ใน 1 อาทิตย์

ส่วนครูโรงเรียนบ้านเพชร นำเสนอคำคล้องจองจำนวน 5 - 6 บท ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับของใช้ ของเล่น สัตว์ ผลไม้

4.2 การส่งเสริมการพูดบทร้อยกรองโดยการร้องเพลง

การส่งเสริมการพูดบทร้อยกรองโดยการร้องเพลงของครูทั้ง 4 โรงเรียน มี 5 วิธีการใหญ่ ๆ คือ ครูร้องเพลงและทำท่าประกอบทีละวรรค เป็นแบบอย่างให้เด็กร้องตาม ครูร่วมร้องเพลงและทำท่าประกอบไปพร้อมกับเด็ก ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้ เสนอชื่อ เพลงและแสดงออก ครูบอกชื่อ เพลงเพื่อให้เด็กแสดงความสามารถในการร้องเพลง ครูพูดเนื้อ เพลงและทำท่าประกอบทีละวรรค เป็นแบบอย่างให้เด็กร้องตาม ดังมีรายละเอียดดังนี้ คือ

4.2.1 ครูพูดเนื้อ เพลงและทำท่าประกอบทีละวรรค เป็นแบบอย่างให้เด็กร้องตาม

วิธีการส่งเสริมเด็กด้วยวิธีนี้พบ ที่โรงเรียนบ้านเพชรและโรงเรียนบ้านขม แต่พบบ่อยครั้งในโรงเรียนบ้านขม ซึ่งครูใช้ เป็นขั้นตอนการเริ่มต้นสอน เพลงใหม่ โดยดำเนินกิจกรรมทั้งชั้นปรากฏว่า เด็กสามารถพูดและทำท่าทางตามได้ถูกต้อง ยกเว้นการร้องเพลง "นิ้วอยู่ไหน" เด็กโรงเรียนบ้านเพชร บางคนจะไม่สามารถได้ถูกต้อง ยกเว้นการร้องเพลง "นิ้วอยู่ไหน" เด็กโรงเรียนบ้านเพชร บางคนจะไม่สามารถชูนิ้วแต่ละนิ้วได้ถูกต้อง

4.2.2 ครูร้องเพลงและทำท่าประกอบทีละวรรค

วิธีการส่งเสริมเด็กด้วยวิธีนี้ทั้ง 4 โรงเรียน แต่พบว่า ครูโรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านเพชร บ่อยครั้งในการเริ่มต้นสอน เพลงใหม่

ครูโรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านเพชรจะมี เพลงใหม่
นำเสนอให้แก เด็กตลอด ในขณะที่ครูโรงเรียนบ้านยางและโรงเรียนบ้านสำราญไม่ค่อยนำเสนอ
เพลงใหม่ แต่เด็กโรงเรียนบ้านยางสามารถร้องเพลงได้มาก เนื่องจาก ในช่วงบ่ายเด็กไปนอน
พักที่ห้องเด็กเล็ก ซึ่งครูชั้นเด็กเล็กก็จะสอนเด็กให้หัดร้องเพลงใหม่ ๆ

การดำเนินการกิจกรรมการร้องเพลงแบบนี้ทั้ง 4 โรงเรียนมัก
เป็นทั้งชั้น

4.2.3 ครูเปิดโอกาสให้ เด็กได้ เสนอชื่อ เพลงและแสดงออก

โรงเรียนบ้านขม โรงเรียนบ้านเพชร เปิดโอกาสให้เด็กเสนอชื่อ
เพลงหรือแสดงออกตลอดการสังเกต 10 สัปดาห์ ในขณะที่โรงเรียนบ้านยางและโรงเรียนบ้านสำราญ
เปิดโอกาสให้เด็ก เสนอชื่อ เพลงหรือแสดงออกในช่วงระยะหลังการเปิดภาคเรียนประมาณ 2 สัปดาห์
และขณะที่ความร่วมมือมักเรียนในแต่ละโรงเรียน เพียง 2 - 3 คนเท่านั้น ให้ความร่วมมือนำเสนอ
ชื่อเพลงและแสดงออก ตลอดระยะเวลา 10 สัปดาห์ แต่นักเรียนโรงเรียนบ้านขมให้ความร่วมมือ
ทุกคน ยกเว้นในช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียนที่พบว่า มีเด็กเพียง 2 - 3 คน เท่านั้น ที่ให้
ความร่วมมือในการดำเนินการ

ในกรณีที่ครูให้เด็กออกมาแสดงความสามารถในการร้องเพลง
เป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนเพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น ที่กล้าแสดงออกเกือบทุกคน คือ
โรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านยาง แต่ในช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียน 2 โรงเรียนนี้
ก็มีเด็กบางส่วนไม่ค่อยกล้าแสดงออก ในขณะที่ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเพชร และ
โรงเรียนบ้านสำราญ เด็กจะกล้าแสดงออกในการร้องเพลงประกอบเพียง 4 - 5 คน แต่ในช่วง
ระยะหลังนักเรียน 2 โรงเรียนนี้ จะกล้าแสดงออกเป็นรายบุคคลมากขึ้น

เพลงที่เด็กมักเสนอ บักรเรียน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียน
บ้านสำราญ โรงเรียนบ้านเพชรและโรงเรียนบ้านยาง มักจะ เสนอเพลงที่ครูเคยสอนร้องใน
ห้องเรียน ส่วนนักเรียนโรงเรียนบ้านขมนอกจากจะ เสนอ เพลงที่ครูเคยสอนร้องในห้องแล้วก็มี
การ เสนอ เพลงที่นอกเหนือจากที่ครูเคยสอน ซึ่ง เพลงเหล่านี้ส่วนใหญ่ เป็น เพลงลูกทุ่ง และ เนื้อ เพลง
ลูกทุ่งบาง เพลงก็มีภาษาถิ่น เขมรปะปนด้วย นอกจากนั้น เพลงที่เด็ก เสนอนั้นก็เป็น เพลง ซึ่งได้รับ
ความนิยมในปัจจุบัน

ครูโรงเรียนบ้านขม เปิดโอกาสบ่อยครั้งให้ เด็กออกมาร้อง เพลง หน้าชั้นประกอบ เครื่องดนตรี ในแต่ละครั้งครบมุมเวียนให้ทั่วถึงกันทุกคน ในกรณีให้ เด็กแสดงออก เป็นรายบุคคล หรือ เป็นกลุ่ม ในขณะที่โรงเรียนบ้านสำราญ โรงเรียนบ้านยาง เปิดโอกาส เช่นนี้ บ่อยครั้ง ซึ่งจะพบในช่วงระยะหลังการ เปิดภาคเรียน ส่วนโรงเรียนบ้านเพลงใต้หรือร้องใต้ เพียง 2 - 3 วรรค ก็หยุดเงียบไปหรือ เด็กอาจจะร้อง เสียงเบาลง ๆ ที่กล่าว เช่นนี้ เพราะในกรณี เป็น เพลงที่มี เนื้อเพลงยาวหรือ เพลงที่ทำท่าประกอบยาก ๆ คือ การทำท่าที่ เจาะลึกในรายละเอียด ประกอบ เพลงนั้น เด็กจะไม่สามารถจำได้ทันในช่วงแรก แม้ในบางช่วง เนื้อเพลงจะมีการพูดซ้ำ ๆ

นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อครูทั้ง 4 โรงเรียนบอกชื่อ เพลงและ ให้เด็กร้อง เพลงเอง ในขณะที่เด็กร้อง เพลงถึงช่วงหนึ่ง ครูก็จะ เข้ามามีส่วนร่วมในการร้อง เพลง กับเด็กทุกครั้งไป นอกจากนั้นพบว่า เมื่อครูเข้ามามีส่วนร่วมในการร้อง เพลงนั้น เสียงร้อง เพลง ของเด็กจะดังขึ้นกว่าเดิม

ภายหลังสัปดาห์ที่ 2 - 3 ของการเปิดภาคเรียน ครูโรงเรียน บ้านขมจะใช้วิธีการนี้ในกรณีที่เป็น เพลงและทำท่าประกอบเองได้ โดยครูไม่จำเป็นต้องร้อง เพลง หรือทำท่าเป็นแบบอย่าง ส่วนโรงเรียนบ้านยาง โรงเรียนบ้านสำราญและโรงเรียนบ้านเพชรนั้น ครูนิยมใช้วิธีการนี้กับ เพลงที่ เด็กคุ้นเคยและได้รับการฝึกฝนการร้องร่วมกับครูมาแล้ว แต่ครูทั้ง 3 โรงเรียน มักจะใช้วิธีการนี้น้อยครั้ง ในกรณีซึ่งเป็น เพลงที่เด็กควรร้องประจำทุกวัน ทั้งนี้ เนื่องจากครูทั้ง 3 โรงเรียน ไม่ฝึกปฏิบัติให้เด็กร้อง เป็นกิจวัตรประจำวัน ดังเช่น กิจกรรมที่ครู ให้เด็กกระทำเป็นประจำทุกวัน

4.2.5 ครูร่วม เพลงและทำท่าประกอบพร้อมกับ เด็ก

วิธีการส่งเสริมให้ครูร่วมร้อง เพลงและทำท่าประกอบพร้อม กับเด็ก พบทั้ง 4 โรงเรียน แต่ครู 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านเพชร นิยมใช้วิธีการนี้ในการดำเนินกิจกรรมการสอนร้อง เพลงครั้งต่อ ๆ ไป แต่ในโรงเรียนบ้านขม ครูมักจะใช้วิธีการนี้เสมอ ๆ ใน เพลงที่ไม่ได้ร้องเป็นประจำทุกวัน ภายหลังการสอนร้อง เพลง ครั้งแรกไปแล้ว ในขณะที่โรงเรียนบ้านเพชรใช้วิธีนี้เกือบทุก เพลง ส่วนโรงเรียนบ้านสำราญและ โรงเรียนบ้านยางใช้วิธีการนี้ เป็นส่วนใหญ่ในการ เริ่มสอนร้อง เพลงในระยะแรกของการ เปิด ภาคเรียนทั้งสองโรงเรียน

4.3 ข้อสังเกต

1. ในการร้องเพลงต่าง ๆ ที่ครูโรงเรียนบ้านยาง เสนอหรือสอนให้แก่เด็กในช่วงระยะ เดือนแรกของการเปิดภาคเรียน พบว่า เด็กหญิงส่วนใหญ่มีความกล้าแสดงออกในการร้องเพลงและท่าท่าร้องมากกว่าเด็กชาย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กหญิงกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งพ่อแม่ของเด็กมีอาชีพรับราชการ ฐานะทางเศรษฐกิจดี และกลุ่มพ่อแม่ที่เคยรับจ้างตามต่างจังหวัด ซึ่งกลุ่มนี้จะใช้ภาษาไทยกลางพูดคุยสื่อสารกัน และเมื่อมาโรงเรียน ซึ่งในช่วงระยะแรก ๆ ของการเปิดภาคเรียน ครูก็เน้นให้ความสำคัญกับภาษาไทยกลางมากกว่า ก่อให้เกิดกลุ่มนี้เกิดความเชื่อมั่นในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ
2. ในกรณีเพลงซึ่งไม่ได้ร้องประจำทุกวัน ภายหลังจากการสอนร้องเพลงครั้งแรกไปแล้ว ในการร้องเพลงครั้ง ๆ ไป ครูโรงเรียนบ้านขมจะมีบทบาทในการร่วมร้องเพลงและท่าท่าร้องไปพร้อมกับเด็กด้วยเกือบทุกครั้ง แม้ว่าการร้องเพลงครั้งนั้นจะเป็นการร้องเพลงครั้งที่ 3 - 4 แล้วก็ตาม
3. ตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนจนกระทั่งถึงสัปดาห์ที่ 12 ของการเปิดภาคเรียนของโรงเรียนบ้านขม ครูจะมีการสอน เพลงใหม่ทุกระยะเวลา ในขณะที่ 3 โรงเรียน มักไม่สอนเพลงใหม่บ่อยนัก

ตอนที่ 3 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยกลาง

1. ปัญหาด้านตัวครู

ปัญหาด้านตัวครูเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาไทยกลางของครูให้แก่เด็กพูดภาษาถิ่นเขมร แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ลักษณะของปัญหา และสาเหตุของปัญหา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

1.1 ลักษณะของปัญหา

ลักษณะของปัญหาเกี่ยวกับด้านตัวครู แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะคือ วัตถุประสงค์ในการสอน เนื้อหา วิธีสอน และสื่อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1) วัตถุประสงค์ในการสอน

ในการสอนส่วนใหญ่วุฒิมักส่งเสริมพัฒนาการไม่ครบถ้วน คือ เน้นเพียงพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งจำกัด เฉพาะการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับศัพท์ ซึ่งเป็นการฝึกในระดับต่ำไม่ได้ฝึกถึงความสามารถในการถ่ายทอด ไม่มุ่งส่งเสริม การลำดับเหตุการณ์ การใช้เหตุผล และไม่เป็น เอววัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสอนภาษา ตรงที่ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งจะส่งผลให้เด็กไม่เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ดังที่พบอยู่ในปัจจุบัน

2) เนื้อหา

เนื้อหาที่ครูบางคน เลือกมาสอนไม่สัมพันธ์กับพื้นฐานของเด็ก เด็กไม่คุ้นเคย เป็นเนื้อหาที่ไกลตัวเด็ก ส่งผลต่อการพูดหรือเล่าเรื่อง ทำให้เด็กไม่มีคำศัพท์ที่ใช้อธิบาย สื่อความหมาย และยังส่งผลต่อความสนใจ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกับครูด้วย ทั้งนี้ เนื้อหาไกลตัวช่วยอยากแก่การ เข้าใจสำหรับ เด็กด้วย รวมทั้งในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของครูส่วนใหญ่ จะเน้นการสอนคำศัพท์มากกว่าการสอน เรื่องประโยคหรือคำร้อยกรอง

3) วิธีสอน

กิจกรรมการสอนการพูดภาษาไทยกลางของครูแก่เด็ก เรียนพูดภาษาถิ่น เขมรมักไม่มีความสัมพันธ์กับบริบทของเหตุการณ์ที่ เรียนอยู่ และในการสอนจะเป็นการท่องจำ เช่น การท่องคำคล้องจองและการร้องเพลง ซึ่งกิจกรรมประเภทนี้ไม่ เปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นคว้าหรือลงมือกระทำ แต่กิจกรรมเหล่านี้ก็จะทำให้เด็กรับภาษาได้เร็ว ในการสอนมักจะไม่พบการจัดสถานการณ์ให้เด็กได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ และพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน กิจกรรมกลุ่มย่อยมีน้อยมาก ปกติจะเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่ และการทำงานเดี่ยวเท่านั้น

ส่วนใหญ่วุฒิมักจะ เน้นให้ใช้ภาษาไทยกลางในการพูดและแสดงออก รวมทั้ง ปฏิเสธภาษาแม่ของเด็ก และปฏิเสธวัฒนธรรมของเด็ก ทำให้เด็กหลายคนมีพฤติกรรมถดถอย และนอกจากนั้นครูก็ยังให้ความสำคัญแก่พัฒนาการทางภาษาด้านการฟังมากกว่าการฝึกพูดทางกิจกรรม และโดยส่วนใหญ่วุฒิมักจะคุยกับ เด็กที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลาง เพียงจำนวน 3-5 คน เท่านั้น

จึงกล่าวสรุปได้ว่า ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนมากกว่าเด็ก เป็นศูนย์กลาง ซึ่งนับว่าเป็นการเน้นให้เด็กรับเข้าข้างเดียว ส่งผลให้เด็กไม่ได้แสดงออก ลงมือกระทำและไม่ได้ค้นคว้า นอกจากนั้นในการสอนภาษาที่สองนั้น ครูควรใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งอาจมีอะไรขาดตกบกพร่องไปบ้างก็ไม่เป็นไร เช่น "ตายจริง แก้วแตกแล้ว น่าเสียดายเหลือเกิน นมหกเสียแล้ว"

4) ล้อ

ข้อที่พบส่วนใหญ่เป็นสื่อสำเร็จรูปหรือสื่อที่ครูจัดซื้อ ซึ่งมีเป็นภาพตามวิถีชีวิต ค่านิยมของคนในเมืองหรือทางตะวันตก ไม่สัมพันธ์กับชีวิตของเด็ก ทำให้เด็กประสบปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในรูปภาพ โดยเฉพาะเมื่อครูส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาเป็นรายบุคคลโดยการเล่าเรื่อง เด็กก็จะประสบปัญหาในการใช้คำศัพท์เพราะประสบการณืที่จำกัดเกี่ยวกับภาพนั้น ๆ จำกัด ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กด้านภาษาด้วย

1.2 สาเหตุของปัญหา

ปัญหาวิธีส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครูให้แก่เด็กที่พูดภาษาถิ่นเขมรนั้น เกิดจาก 2 สาเหตุคือ สาเหตุโดยตรงของการสอนภาษาที่สอง และปัญหาการสอนโดยทั่วไปที่ส่งผลต่อการสอนภาษาที่สอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.2.1 สาเหตุโดยตรงของการสอนภาษาที่สอง

สาเหตุโดยตรงของการสอนภาษาที่สอง เกิดจากความสามารถทางภาษาไทยกลางของครู และความรู้ความสามารถในการสอนภาษาที่สอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

1) ความสามารถทางภาษาไทยกลางของครู

ความสามารถทางภาษาไทยกลางของครูบางคนยังไม่เพียงพอพบว่าครู 2 โรงเรียน ที่มีปัญหาคือ ครูโรงเรียนบ้านสำราญ และครูโรงเรียนบ้านยางจะมีปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยกลาง คือ มีสำเนียงภาษาถิ่นเขมรเข้าปะปนด้วย และในการพูดประโยคหรือคำบางคำก็ยังไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างเช่น กรณีครูโรงเรียนบ้านยางบอกให้เด็กนั่งเป็นแถว นั้น ครูจะใช้คำพูดว่า "นั่งเรียนนั่งแถว นั่งแถวสวย" เด็กก็นั่งเป็นแถว

ตัวอย่างอีกเหตุการณ์หนึ่ง เกิดขึ้นในโรงเรียนบ้านสำราญ โดยช่วงเย็นวันหนึ่งครูจะสั่งให้เด็กนำแปรงสีฟันมา ครูก็พูดว่า "วันเสาร์ วันอาทิตย์ หยุด 2 วัน

(ชั้น 2 ปีประกอบ) หยุดเสาร์และอาทิตย์ 2 วัน (ชั้น 2 ปี) วันจันทร์ก็มาโรงเรียนเหมือนเดิม ปิดเรียน 2 วัน ให้นักเรียนบอกผู้ปกครองให้เอาแปรงฟันมา" เด็กคนหนึ่งพูดแทรกขึ้นมาว่า "ครูผมไม่มีแปรงฟัน" ครูจึงพูดว่า "มีนาฬิกาค่ะ"

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ามีผลกระทบต่อเด็กโดยตรง เนื่องจากวิธีการเรียนภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาที่หนึ่ง หรือภาษาที่สอง การเลียนแบบจะเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นหนึ่งในการเรียนรู้ เด็กจะเลียนแบบอย่างครูในการพูดและการออกเสียงทุกอย่าง ดังนั้นครูจึงมีความสำคัญในการเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาไทยกลางที่ถูกต้อง เพื่อเด็กจะได้แบบอย่างที่ถูกต้อง นำมาใช้สื่อสารกับสังคมโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ความรู้และความสามารถในการสอนภาษาที่สอง

ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาที่สอง ซึ่งส่งผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ปัญหาที่พบได้ในทั้ง 4 โรงเรียน โดยจากการสังเกตการสอนของครูโดยทั่วไปนั้น พบว่าครูจะสอนโดยอาศัยประสบการณ์เก่า ๆ ที่ผ่านมาในการสอน ซึ่งการสอนส่วนใหญ่ของครูจะคำนึงถึงความคาดหวังของโรงเรียน สังคม ที่มุ่งจะให้เด็กเรียนรู้ภาษาไทยกลางเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนจะได้สูงขึ้น โดยไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาถิ่น ครูส่วนใหญ่มีแนวคิดที่ ภาษาถิ่นเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ภาษาไทยกลางของเด็ก

นอกจากนี้แม้ว่าครูโรงเรียนบ้านขมจะมีเทคนิคในการสอนหลากหลายแต่ในการนำเสนอกิจกรรมบางครั้งก็ขาดความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาที่สอง ตัวอย่างเช่น ในกรณีกิจกรรมการเล่าเรื่อง ครูโรงเรียนบ้านขม จะมีแผ่นภาพ 1 ภาพ เพื่อให้เด็กแต่ละคนออกมาเล่าเรื่องตามแผ่นภาพนั้น ปรากฏว่าเด็กสามารถเล่าเรื่องจากภาพได้ประมาณ 1-2 ประโยค ซึ่งเด็กบางคนก็พูดเลียนแบบประโยคของเพื่อน โดยครูจะเรียกชื่อเด็กแต่ละคนให้ออกมาเล่าเรื่องประกอบภาพ เด็กชายที่ถูกเรียกชื่อออกมาชี้ที่ภาพและพูดว่า "กระต่ายสีขาว" แล้วก็เงยหน้าไป ครูจึงซักว่า "กระต่ายผู้มอะไรคะ" (ครูชี้ที่ภาพประกอบและมองหน้าเด็ก) เด็กตอบด้วยภาษาไทยปนภาษาถิ่นเขมรว่า "ผู้มกระแอ (รမ်) ครูถามซ้ำว่า "ผู้มอะไรคะ" เด็กก็ตอบเช่นเดิมว่า "ผู้มกระแอ" (รမ်) ครูจึงพูดว่า "ผู้มกระแอ นะไม่ใช่ร่มนะ เป็นอาหารชนิดหนึ่ง กระต่ายชอบทานอะไรคะ" เด็กตอบว่า "ผลไม้" ครูจึงพูดว่า "อาหารของกระต่ายคือ หัวแครอท หัวผักกาดนะคะ"

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า เด็กสามารถ เล่า เรื่องได้
เพียง 1-2 ประโยค โดยจะ เกิดจากการซ้ำๆ ของครูเป็นส่วนใหญ่ และจากการสังเกตการพูดของ
เด็กคนอื่น ๆ ที่เล่าเรื่องจะเลียนแบบประโยคของเพื่อน ทั้งนี้คงเนื่องจาก เนื้อเรื่องที่ครูนำเสนอ
ให้เด็กเล่าเป็น สิ่งใกล้เคียง เช่น หัวแตรรถ กระจ่าง ซึ่งภาพเหล่านี้เป็นภาพสัตว์และอาหารที่
เด็กไม่เคยพบในชีวิตจริง เด็กจึงไม่มีประสบการณ์ทำให้ไม่มีความรู้ที่จะแสดงออก และมีความ
จำกัดในคำศัพท์ เกี่ยวกับเรื่องนั้น นอกจากนั้นก็พบว่าเนื้อ เรื่องมาจากการกำหนดหัวข้อให้ เล่า เรื่อง
เฉพาะภาพที่ครูนำเสนอนั้น ส่งผลให้เด็กขาดความสนุกสนานในการเล่าเรื่องอีกด้วย

นอกจากนั้นปัญหานี้ก็สามารถพบเห็นได้ชัดเจนในโรงเรียนบ้าน
ยาง ซึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่งครูเน้นการพูดภาษาไทยกลางโดยห้ามไม่ให้เด็กสื่อสารกับครูด้วย
ภาษาถิ่นเขมร ซึ่งปรากฏว่า เด็กบางกลุ่มคือ กลุ่มที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาถิ่นเขมร ภาษาไทย
กลางไม่ค่อยคล่อง มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปคือ หยุดการพูดคุยชกถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งข้อ
สงสัยในการปฏิบัติกิจกรรมการฝึก กลายเป็นนั่งนิ่งเฉย ไม่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับครูเหมือนเดิม

เหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้เด็กไม่ได้แสดงความสามารถ
ที่แท้จริงและไม่ได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องเหมาะสมกับพื้นฐานของเด็ก และอีกทั้งทำให้ เด็กขาด
ความเชื่อมั่นในตนเองรวมทั้งก่อให้เกิดความไม่ไว้ใจครู และทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นพวก
เดียวกับกับครู ซึ่งบางครั้งจะส่งผลให้เด็กเกิดความอับอายในภาษาถิ่นเขมรของตนเองมากขึ้น

ส่วนการเชื่อมโยงกิจกรรมทางภาษากับวัฒนธรรมท้องถิ่น

พบเพียง 1 โรงเรียนเท่านั้น คือ โรงเรียนบ้านขม โดยพบในกิจกรรมการร้องเพลง ซึ่งครูจะ
เปิดโอกาสให้เด็ก เสนอ เพลงชื่อ เพลง น้กเรียน เสนอชื่อ เพลงของน้กร้องลูกทุ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่
อำเภอหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้กับอำเภอที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน และน้กร้องคนน้ียงสามารถพูดภาษาถิ่น
เขมรได้ ส่วนเพลงที่เด็ก เสนอครูนั้นใน เนื้อเพลงจะมีภาษาถิ่นเขมรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็พบว่า
เด็กสามารถร้อง เพลงจบและร้องอย่างมีความสุข และภายหลังเมื่อเด็กร้องเพลงน้ียง ครูก็พูด
คุยชกถามเกี่ยวกับประวัติน้กร้องคนน้ียงกับเด็ก ๆ ซึ่งก็ปรากฏว่าเด็กสามารถพูดถึงได้ด้วยความ
สุข และกล้าแสดงออกอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นก็ปรากฏว่า ในขณะที่กระทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น
กิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน วาดภาพ เด็ก ๆ จะร้องเพลงนี้ด้วย

ตัวอย่าง กิจกรรมการร้องเพลง ครูเรียกเด็กชายเสริมออกมา เมื่อเด็กชายเสริมออกมา ครูก็ซักถามเด็กว่า "จะร้องเพลงอะไร" เด็กชายเสริมตอบว่า "เพลงยิ่งยง นวลละออ" ครูถามเด็ก ๆ ที่นั่งอยู่ว่า "ร้องนวลละออได้ไหมละ" เด็ก ๆ ตอบว่า "ได้" ครูและฝึกเรียนร้องเพลงพร้อมกับเด็กชายเสริมที่อยู่ด้านหน้า เมื่อร้องจบครูพูดว่า "โอ้ เก่ง ยิ่งยงคนที่ 2 ยิ่งยงเป็นอะไรคะ" เด็กตอบด้วยภาษากินเขมร ว่า "เนี่ยก็จะ เรียง" (ฝึกร้อง) ครูจึงพูดว่า "เป็นฝึกร้องหรือคะ ใครอยากจะเป็นฝึกร้องดังเหมือนยิ่งยง" เด็ก ๆ ยกมือพร้อมกันพูดว่า "หนู" เด็กคนหนึ่งพูดด้วยภาษากินเขมรว่า "ยิ่งยอละออ เมียนแม่เอาวีจะ เฮย" (ยิ่งยงหล่อ มีพ่อแม่แก่แล้ว) ครูจึงพูดภาษาไทยกลางกับเด็ก ๆ ว่า "โอ้พอกี่แม่แก่ก็แก่ แต่ลูกยังหล่อ อยากร่างเหมือนยิ่งยงไหมคะ" เด็ก ๆ ตอบว่า "อยาก" ครูจึงพูดว่า "ถ้าอยากเก่งต้องมาโรงเรียนทุกวัน มาโรงเรียนทุกวันจะได้ร้องเพลงเก่ง ๆ ถ้าร้องเพลงเก่งแล้วมีเงินเยอะเลยนะคะ"

จากเหตุการณ์ข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เด็ก ๆ พร้อมทั้งจะเกิดสำนึกในท้องถิ่นของตนเองอยู่แล้ว ถ้าได้รับการส่งเสริม แต่ในสภาพความจริงจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า การส่งเสริมทำให้เกิดความสำนึกในท้องถิ่นตนพบน้อย ทั้งนี้เพราะครูส่วนใหญ่คงไม่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญและไม่คิดว่าจะมีวิธีการส่งเสริมให้เด็กเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และนอกจากนั้นหลักสูตรแม่บทก็มีการนำเสนอเพลงและนิทานซึ่งเป็นของภาคกลางมาให้แบบสำเร็จรูป ประกอบกับครูมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จึงไม่มีการดัดแปลง เอามาใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

1.2.2 ปัญหาการสอนโดยทั่วไปที่ส่งผลต่อการสอนภาษาที่สอง

ปัญหาการสอนโดยทั่วไปที่ส่งผลต่อการสอนภาษาที่สอง คือ ความสามารถในการคุมชั้น การขาดเทคนิคการสอน และการที่ครูไม่รู้จักเด็ก (สอนไม่สัมพันธ์กับพื้นฐานของเด็ก) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1) การคุมชั้น

ปัญหาการคุมชั้นพบมากในโรงเรียนบ้านสาธิต และพบบางครั้งในโรงเรียนบ้านยาง โดยในโรงเรียนบ้านสาธิตพบว่า ตลอดระยะเวลาเปิดภาคเรียนจนกระทั่งถึงสัปดาห์ที่ 12 ของการเปิดภาคเรียน เด็กส่วนใหญ่ไม่สนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรม เด็กบางคนก็นอนเล่น ส่วนใหญ่เด็กจะพูดคุยกัน หยอกล้อกัน แม้ว่าครูจะตักเตือนหรือใช้วิธีการเปลี่ยนกิจกรรม ก็ไม่ประสพผลสำเร็จ ยกเว้นเมื่อมีการร้องเพลงและทำท่าประกอบ หรือร้องเพลง หรือเล่านิทานด้วยภาษากินเขมร เด็กจะหยุดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กระทำอยู่หันมาสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับครู



อย่างไรก็ตาม แม้แต่การเล่านิทานด้วยภาษาถิ่น เขมรบางครั้งก็ยังไม่ได้รับความสนใจจากเด็ก เพราะเป็นเรื่องที่เกินวัยเด็กจะสนใจ นอกจากนั้นในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูโรงเรียนบ้านสำราญจะพูดคุยกับเด็กทุกคนที่เข้ามาพูดคุยหรือใส่ใจเด็กทุกคนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในห้องเรียนตลอดระยะเวลา ทำให้การดำเนินกิจกรรมที่กระทำอยู่ขาดความต่อเนื่อง มีการสะดุด หยุดชะงักอยู่เรื่อย ๆ และโดยส่วนใหญ่ครูจะรับฟังเด็กที่เข้ามาพูดคุยตลอด บางครั้งทำให้ละเลยเด็กส่วนใหญ่ที่บ่งบอกการดำเนินกิจกรรมต่อไป ทำให้เด็กส่วนใหญ่เบื่อหน่าย และหมดความสนใจในกิจกรรม

สาเหตุที่ครูโรงเรียนบ้านสำราญประสบปัญหาเช่นนี้ อาจเนื่องจากขาดครู และความชำนาญในการสอนชั้นอนุบาล อย่างไรก็ตามครูโรงเรียนบ้านสำราญก็ได้รับความไว้วางใจจากเด็กมากในการพูดหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ฟัง ทั้งนี้เนื่องจากบุคลิกของครูโรงเรียนบ้านสำราญเป็นคนที่ใจเย็น และใช้ภาษาถิ่นเขมรพูดคุยกับเด็กเสมอ ๆ เด็กจึงรู้สึกว่าครูเป็นพวกเดียวกับตน

ปัญหานี้ยังพบในโรงเรียนบ้านยางด้วย เฉพาะในช่วงที่ดำเนินการสอนฝึกพูด เป็นประโยคภาษาไทยกลางจากภาพ ซึ่งพบว่า เด็กส่วนใหญ่จะไม่คอยให้ความสนใจนัก เด็กจะนั่งเล่นหรือพูดคุยกันมากกว่า โดยกิจกรรมนี้ดำเนินในช่วงก่อนครูได้รับการอบรมเตรียมความพร้อม ภายหลังที่ครูได้รับการอบรมเตรียมความพร้อม การดำเนินกิจกรรมการสอนนี้ก็ยังไม่ปรากฏอีกเลย

จะเห็นได้ชัดว่า การขาดความสามารถในการคุมชั้น ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ของเด็กอย่างมาก เพราะเมื่อครูไม่ประสบผลสำเร็จในการคุมชั้นแล้ว ก็จะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อให้เด็กไม่ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เท่าที่ควร โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความสนใจในกิจกรรมที่ครูนำเสนอจะเริ่มเบื่อหน่ายและหมดความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

2) การขาดเทคนิคการสอน

เมื่อครูขาดเทคนิคการสอนจะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ สามารถพบได้ชัดเจนใน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านสำราญและโรงเรียนบ้านยาง แต่ครูโรงเรียนบ้านยางประสบปัญหาเนื่องจากสาเหตุนี้เพียงช่วงระยะก่อนได้รับการอบรมเตรียมความพร้อมสำหรับฝึกเรียนชั้นอนุบาลเท่านั้น ซึ่งในระยะนั้นครูจะมีขั้นตอนการสอนที่ซับซ้อน และเข้าใจยาก ส่งผลให้การนำเสนอกิจกรรมของครูไม่ได้รับความสนใจ

จากเด็กเท่าที่ควร หรือการค้าเป็นกิจกรรมไม่บรรลุผลตามความต้องการของครู เช่น การสอนร้องเพลงนั้น โดยส่วนใหญ่ครูโรงเรียนบ้านยางจะเริ่มสอนร้องเพลงใหม่ ๆ โดยให้เด็กร้องคลอตามตนเอง แต่เด็กก็สามารถร้องเพลงได้ถูกต้องและร้องจบด้วย ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงเวลาอันพักกลางวัน เด็กจะไปนอนรวมกันที่ห้องชั้นเด็กเล็ก โดยช่วงบ่ายเด็กตื่นนอนครูประจำชั้นเด็กเล็กซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็ก และได้รับรางวัลครูดีเด่นประจำจังหวัดมาก่อนจะสอนเด็ก ๆ ร้องเพลงใหม่ ๆ ด้วย แต่ภายหลังได้รับการอบรมนั้น ครูโรงเรียนบ้านยางมีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจสำหรับเด็กมากขึ้น และเห็นได้ชัดว่าเด็กสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น ส่งผลให้สามารถควบคุมชั้นได้ดี

ส่วนครูโรงเรียนบ้านสำราญประสบปัญหาในการถ่ายทอดการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และกิจกรรมทุกประเภท ยกเว้นกิจกรรมการร้องเพลงซึ่งครูประสบความสำเร็จในการทำให้เด็กเกิดความสนใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยเกือบทุกคน

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น การที่ครูไม่มีเทคนิคการสอนจะส่งผลต่อความสนใจในกิจกรรมของเด็ก โดยเด็กอาจมีความสนใจในระยะสั้นหรือไม่สนใจในกิจกรรมนั้นเลย ทำให้เด็กอาจจะหากิจกรรมอื่นที่นำสนใจกว่ามาทำแทน เช่น การพูดคุยกับเพื่อน การวิ่งเล่น การเล่นของเล่น เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ครูคุมชั้นได้ยากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ตัวครูก็ตระหนักว่า ตนขาดเทคนิคการสอน ดังที่ครูให้สัมภาษณ์ดังนี้

- ผู้สัมภาษณ์ : อย่างสอนคำศัพท์คำพวกใหม่ ๆ ที่เจอปัญหาอะไรมากที่สุด ที่คิดว่า เป็นปัญหาที่ยากใจของพี่ในการสอนคำ ตัวที่เองความรู้สึกในการสอนคำ
- ครูพูด : ไม่รู้จะว่าย่างไร ปัญหาที่เจออยู่
- ผู้สัมภาษณ์ : บางทีอาจจะ เป็นสื่อที่ไม่เพียงพอ ปัญหาที่เจอกับคำใหม่.
- ครูพูด : ปัญหาที่เจออยู่มันไม่รู้จะว่าย่างไรให้เขารู้เรื่อง ไม่รู้จะพูดอย่างไรให้ เขาเข้าใจ
- ผู้สัมภาษณ์ : ทั้ง ๆ ที่รู้ภาษาเขมรแล้ว
- ครูพูด : ค่ะ เหมือนกับเด็กเขาไม่เคยเห็น ไม่รู้จะว่าย่างไร บางทีไม่มีรูปภาพ ไม่รู้จะว่าย่างไร ลิ่นจี่ ย่างไร

- ผู้สัมภาษณ์ : คล้าย ๆ กับประสบปัญหาไม่สามารถจะสื่อในสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กได้
 ครูพูด : ที่เด็กเขาไม่เคยเห็นด้วย ถึงมีรูปภาพให้เขาดู เขาก็ไม่รู้ว่านี่คืออะไร
 ผู้สัมภาษณ์ : เขาไม่ได้สัมผัส
 ครูพูด : เขารู้แต่มะขาม มะม่วง อะไรพวกนี้

3) การที่ครูไม่รู้จักเด็ก

ปัญหาครูไม่รู้จักเด็กสามารถพบเห็นได้ชัดเจนในโรงเรียนบ้านเพชร
 ทั้งนี้ครูมีทัศนคติต่อเด็กหนึ่งว่า "ไม่ค่อยพูด ไม่ยอมพูด" สืบเนื่องจากที่ ๆ ของเด็กคนนี้มีพฤติกรรม
 ดังกล่าว อีกทั้งในระยะแรกของการเปิดภาคเรียนครูได้พยายามพูดคุยกับเด็กคนนี้ แต่เด็กคนนี้ก็
 ไม่ยอมพูดคุยด้วย ครูจึงคิดว่าเด็กคนนี้จะ เป็นเช่นเดียวกับที่ ๆ ของเด็ก โดยครูพูดกับผู้วิจัยว่า
 "ตระกูลนี้เป็นอย่างนี้ทั้งหมด ไม่ค่อยพูด ไม่ยอมพูด"

แต่จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในกิจกรรมการร้องเพลง เด็กคนนี้จะ
 สามารถร้องเพลงที่ครูสอนได้ทั้งหมด เมื่อครูเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนร้องเพลงตามชื่อ เพลงที่ครู
 เสนอ และในการเล่นกับเพื่อน ๆ นั้น เด็กหญิงคนนี้ก็ยังสามารถเล่นและพูดคุยกับเพื่อนทุกคนอย่าง
 ปกติ แต่เด็กหญิงคนนี้จะสนิทสนมกับ เด็กหญิงคนหนึ่ง ซึ่งสามารถพูดภาษาถิ่นอีสานได้แต่พูดภาษา
 ถิ่นเขมรไม่ได้ เด็กหญิงคนนี้จะใช้ภาษาไทยกลางพูดคุยสื่อสารกับ เด็กหญิงที่พูดภาษาถิ่นอีสาน

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ทดลองเข้าไปพูดคุยกับ เด็กหญิงคนนี้ ในช่วงระยะ
 แรกก็ปรากฏว่า เด็กหญิงดังกล่าวก็ไม่ยอมพูดคุย แต่เมื่อผู้วิจัยลองเข้าไปพูดคุยด้วยบ่อยครั้ง
 ก็พบว่า เด็กหญิงนี้เริ่มยอมพูดคุยและเล่าเรื่องประกอบให้ผู้วิจัยฟังด้วยภาษาไทยกลาง

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การที่ครูไม่รู้จักเด็ก
 ส่งผลให้ช่วงเวลาต่อ ๆ มาเด็กถูกปฏิบัติจากครูอย่างที่เข้าใจ ไม่ได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้
 อย่างเหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของเด็กเอง และยังทำให้ปิดโอกาสเด็กที่จะฝึกฝนทักษะ
 และเรียนรู้ แทนที่เด็กดังกล่าวจะมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่กว้างจาก เดิมโดยมีการปฏิสัมพันธ์กับ
 ครูเต็ม เต็ม ไม่จำกัดอยู่เพียงกลุ่ม เพื่อน เท่านั้น

2. ปัญหาเด็ก

ปัญหาของเด็กที่พูดภาษาถิ่นเขมร ในการเรียนรู้ภาษาไทยกลางแก่เด็กที่พูดภาษาคือ ปัญหาที่เป็นผลโดยตรงจากความจำกัดทางภาษา ปัญหาที่ผลทางอ้อมจากความจำกัดทางภาษา ปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติของภาษาทั้งสอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ปัญหาที่เป็นผลโดยตรงจากความจำกัดทางภาษา

ปัญหาที่เป็นผลโดยตรงจากความจำกัดทางภาษามี 3 ลักษณะคือ เด็กถ่ายทอดความคิดหรือบอกความต้องการไม่ได้ (ในสถานการณ์ที่เด็กเข้าใจว่าครูคาดหวังให้พูดภาษาไทยเพียงอย่างเดียว) เด็กขาดโอกาสแสดงความสามารถหรือฝึกทักษะตามระดับความสามารถที่แท้จริง และเด็กขาดความเข้าใจภาษาในภาษาที่สอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

1) เด็กถ่ายทอดความคิดหรือบอกความต้องการไม่ได้

เด็กทั้ง 4 โรงเรียนมีประสบการณ์ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อมีการซักถามเกี่ยวกับคำศัพท์ ปัญหาจะพบในกรณีที่ครูซักถามเด็กด้วยภาษาไทยกลาง เพื่อให้เด็กตอบเป็นคำภาษาไทยกลาง หรือในกรณีที่เด็กคิดว่าครูต้องการให้เด็กใช้ภาษาไทยกลางในการตอบ ซึ่งก็ปรากฏว่าในบางครั้งเด็กเข้าใจในการบอกเล่า หรือการซักถามของครู แต่เด็กก็ไม่สามารถหาคำภาษาไทยกลางมาถ่ายทอดความคิดได้ เนื่องจากเด็กมีความจำกัดในภาษาไทยกลาง ซึ่งโดยส่วนใหญ่เด็กก็แก้ไขปัญหาโดยใช้ภาษาถิ่นเขมรตอบคำถามครู

ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านขมสนทนากับเด็กก่อนรับประทานอาหารว่า "ใครหอยาวกับอะไรบ้าง" เด็กตอบด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "ปวง" (ไข่)

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าเด็กเข้าใจความหมายคำถามของครูหรืออาศัยการประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ ประกอบในการตอบคำถาม แต่ไม่สามารถตอบเป็นภาษาไทยกลางได้ อย่างไรก็ตามในการแก้ปัญหาหรือการถ่ายทอดความคิดไม่พบว่าเด็กใช้ภาษาท่าทางในการตอบคำถามครูเลยยกเว้นในกรณีที่ครูให้เด็กตอบเป็นท่าทาง ซึ่งก็แสดงว่าเด็กรับรู้ว่าเขาสามารถสื่อภาษา เช่นนี้ครูก็เข้าใจ หรือในกรณีที่ถ่ายทอดไม่ได้ก็จะแสดงปฏิกริยาบ่งเจียม

ส่วนในการบอกความต้องการหรือถ่ายทอดความคิดเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เด็กส่วนใหญ่จะไม่ประสบปัญหาที่ครูบังคับให้ใช้ภาษาไทยกลาง

เด็กหญิงคนหนึ่งในโรงเรียนบ้านเพชร ซึ่งไม่ยอมพูดคุยกับครูหรือแสดงออกถึงความสามารถในการพูด แต่เมื่อพูดคุยกับเพื่อนที่พูดภาษาอีสาน เด็กคนนี้ก็สื่อสารด้วยภาษาไทยกลาง หรือเล่านิทานประกอบภาพให้ผู้วิจัยฟังด้วยภาษาไทยกลาง

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น การที่เด็กไม่สามารถบอกความต้องการหรือถ่ายทอดความคิดให้แก่ผู้อื่นรับรู้ นั้น ไม่ได้หมายความว่าเด็กจะไม่มีการเพิ่มการใช้ภาษาเสมอไป เพราะการเพิ่มการใช้ภาษาในเด็กอาจพูดให้ครูได้ยินก็ได้ ดังนั้นครูจึงต้องมีเทคนิคในการสอนที่จะเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถที่มีอยู่ นอกจากนั้นตัวอย่างพฤติกรรมข้างต้นรวมทั้งกรณีนี้ยังบ่งบอกให้ครุทราบและตระหนักว่า การที่เด็กเพิกเฉยหรือไม่แสดงออกโดยการไม่พูดนั้นไม่ใช่เด็กไม่เรียนรู้ ครูจึงต้องใส่ใจในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กต่อไปโดยไม่ละเลยกลุ่มเด็กเหล่านี้

2) เด็กขาดโอกาสแสดงความสามารถหรือฝึกทักษะตามระดับความสามารถที่แท้จริง

ปัญหาเด็กขาดโอกาสแสดงความสามารถหรือฝึกทักษะตามระดับความสามารถที่แท้จริง จะเห็นได้ชัดเมื่อครูให้เด็กแสดงความสามารถเป็นรายบุคคล โดยครูเน้นให้เด็กพูดภาษาไทยกลาง และสิ่งที่ไม่แสดงออกนั้นไม่เกี่ยวกับชีวิตของเด็ก

3) เด็กขาดความเข้าใจในภาษาที่สอง

เด็กจะประสบปัญหาความเข้าใจในภาษาที่ครูสื่อในทุกช่วงระยะเวลาที่ครูมีการนำเสนอสื่อสิ่งแปลกใหม่ไปจากเดิมหรือคำที่เด็กไม่คุ้นเคย

ตัวอย่าง เช่น เมื่อครูโรงเรียนบ้านเพชรชูมือขึ้นและถามเด็กว่า "มือมีกี่มือ" เด็กก็พูดตามว่า "มือมีก็มือ" หรือในกรณีครูโรงเรียนบ้านยางเคยซักถามเด็กโดยใช้คำถามว่า "นี่อะไร" (พร้อมกับชี้สื่อประกอบ) บางครั้งเด็กก็สามารถตอบได้โดยอาจจะตอบเป็นคำศัพท์ภาษาไทยกลาง หรือภาษาถิ่นเขมร และบางครั้งก็บึ้งเฉยทั้งนี้ เพราะไม่ทราบว่าจะใช้คำศัพท์อะไร เพราะมีความจำกัดทางภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมร

แต่จากเหตุการณ์สะท้อนให้เห็นว่าเด็กเข้าใจคำถาม เพราะความเคยชินในการใช้คำว่า "นี่อะไร" ของครูที่ใช้ถามประจำ แต่เมื่อเปลี่ยนคำที่ใช้ถามเป็นประจำมาใช้คำถามอีกรูปแบบหนึ่งแต่ความหมายคงเดิมว่า "รูปโน้น นั่นอะไร" (ครูชี้สื่อประกอบ)

เด็กก็พูดตามครูว่า "รูปโบน" แต่เมื่อถามย้ำและเน้นย้ำเสียงพร้อมกับชี้ประกอบรูปภาพ เดิมว่า "รูปโบน โบนอะไร" เด็กก็ตอบเป็นคำภาษาไทยกลางได้ถูกต้องว่า "เก้าอี้"

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า ในบางครั้งแม้ เด็กจะประสบปัญหาในการเข้าใจภาษาไทยกลาง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาที่สอง แต่เด็กก็สามารถตีความคาดเดาหรือทำความเข้าใจภาษาที่สอง โดยอาศัยสภาพแวดล้อม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นองค์ประกอบความเข้าใจ เช่น ท่าทางของครู การตีความจากการออกเสียงเน้นย้ำของครู ดังนั้นในการสอนกิจกรรมต่าง ๆ ลือประกอบ และท่าทางของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องนำมาประกอบการสอน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในภาษาที่สอง

2.2 ปัญหาที่เป็นผลทางอ้อมจากความจำกัดทางภาษา

ปัญหาที่เป็นผลทางอ้อมจากความจำกัดทางภาษาเกิดจาก 3 สาเหตุ คือ เด็กไม่เข้าใจครูและไม่ยอมรับครู เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง และเด็กขี้อายในภาษาแม่ของคน ซึ่ง มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1) เด็กไม่เข้าใจครูและไม่ยอมรับครู

ปัญหาเด็กไม่เข้าใจครูและไม่ยอมรับครูพบได้ชัดเจน โรงเรียนบ้านยางใน ช่วงที่ครูเน้นการใช้ภาษาไทยกลางสื่อสาร ระยะสัปดาห์ที่ 2-6 ของการเปิดภาคเรียน โดยช่วงนี้ บ้านยางจะใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่น เขมรในขณะดำเนินกิจกรรม ครูจะเตือนให้เด็กเปลี่ยนการพูดภาษาถิ่น เขมร เป็นภาษาไทยกลาง ซึ่งก็ปรากฏว่าเด็กจะเงยหรือถอยหนีกลับไปนั่งที่เดิม และโดยส่วนใหญ่ครูก็ไม่ได้ว่ากล่าวหรือพูดคุยกับเด็กซึ่งเดินจากครูไป ซึ่งจากการสังเกตระยะนี้พบว่า เด็กกลุ่มที่ได้รับการว่ากล่าวจากครูจะไม่พูดคุยหรือซักถามครูอีกเลย รวมทั้งในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่นั่งใกล้ครู เช่น เคย

ตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งเดินมาหาครูและถามเกี่ยวกับแบบฝึกที่ทำด้วยภาษาถิ่นเขมร ครูจึงพูดว่า "บอกพูดภาษาไทย พูดภาษาไทย" เด็กเงยและเดินถอยหนีกลับไปนั่งที่เดิม โดยครูก็ไม่ได้ติดตามซักถามถึงสิ่งที่เด็กสงสัยแต่อย่างใด

จากกรณีดังกล่าวพบว่า เมื่อเด็กต้องการซักถามครูในสิ่งที่สงสัย แต่ก็ต้องประสบปัญหาในการที่ครูจำกัดภาษาในการพูด เด็กเหล่านี้จะเกิดความรู้สึกไม่ยอมรับครูและไม่

ไว้ใจครู เด็กจะรู้ว่าตน ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนหรือความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการสอน และยังส่งผลกระทบให้เด็กขาดโอกาสฝึกทักษะที่สำคัญและที่สำคัญเมื่อครูไม่ได้รับการยอมรับจากเด็กแล้วครูก็หมดโอกาสในการรู้จักเด็ก เช่นเดียวกัน แต่ในช่วงระยะเวลาต่อมาเมื่อครูไม่เน้นการใช้ภาษาไทยกลาง เช่น เดิม เด็กกลุ่มนี้ก็จะเข้ามาฟังใกล้ครูและคอยซักถามครูเมื่อเกิดความสงสัยต่าง ๆ นั่นคือ เมื่อเด็กเกิดความไว้ใจและยอมรับครูแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นอันดับแรกก็คือความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ครูส่งเสริม สนับสนุนเด็กได้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละบุคคล ซึ่งหมายความว่ารวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรของเด็กแต่ละคนด้วย

2) เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง

ปัญหานี้พบในทุกโรงเรียน โดยเฉพาะในกิจกรรมที่ครูให้เด็กแสดงความสามารถเป็นรายบุคคล นอกจากนั้นก็ยังพบในกรณีที่มีการพูดคุยซักถามเรื่องใหม่ ๆ ที่ครูนำเสนอแก่เด็ก แม้ครั้งแรกในการพูดคุยครูจะใช้สื่อของจริงประกอบและพูดเชิงชี้แนะประกอบในการซักถามเป็นภาษาไทยกลาง เด็กก็ไม่ค่อยกล้าแสดงออก สิ่งเล และอายุ เนื่องจากกลัวการผิดพลาด

ตัวอย่าง เช่น โรงเรียนบ้านขม ในกิจกรรมการส่งผลงานปั้นดินน้ำมัน ครูโรงเรียนบ้านขมซักถามเด็กที่นำผลงานมาส่งเป็นรายบุคคลว่า "นี่อะไรคะ" เด็กนั่งก้มหน้าเงียบ ครูจึงถามด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "ชะเออ เบียง" (นี่อะไรหนู) เด็กตอบเบา ๆ (จับใจความไม่ได้) ครูจึงพูดว่า "ชื่อ ทำอะไรหนู สวย อะไรคะ อะไรคะสวยดี" เด็กตอบเบา ๆ (จับใจความไม่ได้) ครูจึงพูดว่า "ตั้ง ๆ สิ อะไรคะ อะไรคะ" เด็กตอบด้วยภาษาถิ่นเขมรว่า "กระปือ" (จระเข้) ครูก็พูดว่า "กระปือ ไอ้อย จระเข้ จระเข้ ไทน์ลองบอกคุณครูสิ จระเข้" เด็กก้มหน้าพูดเบา ๆ ว่า "จระเข้" ครูจึงพูดว่า "ชื่อ" กระปือ เอาไปเก็บลูก"

เด็กขาดความมั่นใจในตนเองอย่างสม่ำเสมอในโรงเรียนบ้านเพชร และโรงเรียนบ้านสำราญ แม้เมื่อเด็กเข้ามาเรียนในโรงเรียนนานพอสมควรแล้ว เหตุการณ์นี้ก็ยังคงพบได้เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากครูโรงเรียนบ้านสำราญขาดเทคนิคในการดึงเด็กเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนครูโรงเรียนบ้านเพชรนั้นมีปัญหาทางการควบคุมอารมณ์ จึงส่งผลให้เด็กหวาดกลัวและไม่มั่นใจในการแสดงออกของตนว่าจะได้รับการตอบสนองอย่างไร

ในขณะที่เด็กโรงเรียนบ้านขมและโรงเรียนบ้านยางจะประสบปัญหา เช่น ในช่วงระยะแรกของการเปิดภาคเรียน แต่เด็กจะกล้าแสดงออกมากขึ้น ทั้งนี้คงเนื่องจากครูมี

เทคนิคในการนำเสนอกิจกรรมที่น่าสนใจและดึงให้เด็ก เข้ามามีส่วนร่วม และทั้งนี้ เด็ก เหล่านี้ อาจ จะเรียนรู้ซึมซับในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ครูจัด เสนอหรือในกรณีที่ครู เปิดโอกาสให้ เด็กที่มีความ สามารถในการใช้ภาษาไทยกลางได้แสดงบทบาทของการ เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จนเด็กเกิด ความไว้วางใจ และมีน้ำใจที่จะแสดงออก

จึงอาจกล่าวได้ว่า ครูควรให้ความสำคัญและใช้ภาษาแม่มีบทบาทสำคัญ ในการเสนอกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยลดความกดดันในใจเด็ก และเพื่อให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะ พัฒนาก้าวหน้าต่อไป นอกจากนั้นเด็กจำเป็นต้องได้รับการยืนยันให้แน่ใจว่าภาษาที่บ้านของคนนั้น มีสิทธิ์ที่จะใช้ได้ในโรงเรียน แม้ว่าความมั่นใจในเรื่องนี้ต้องอาศัยเวลาพอสมควร

3) เด็กขยับอายุในภาษาแม่ของตนเอง

แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่พบปัญหานี้ใน 4 โรงเรียนที่ทำการสังเกต แต่พบใน ช่วงการสำรวจประชากรเบื้องต้น พบว่ามี 1 โรงเรียนที่เด็กจะมีความรู้สึกขยับอายุในการพูดภาษา ถิ่นเขมร เมื่อผู้วิจัยซักถามถึงความสามารถในการพูดภาษาถิ่นเขมรกับเด็ก แต่เมื่อผู้วิจัยให้แรง เสริม และให้ความสำคัญแก่ภาษาถิ่นเขมร เด็กจะไม่รู้สึกขยับอายุในการพูดภาษาถิ่นเขมร

ตัวอย่างเช่น ในขณะที่เด็ก ๆ พูดคุยหรือ เสนอโดยใช้ภาษาไทยกลาง สื่อสารกัน รวมทั้งเมื่อผู้วิจัย เข้าไปพูดคุยกับเด็กก็พบว่า เด็กเกือบทุกคนจะใช้ภาษาไทยกลางพูดคุย กับผู้วิจัยได้คล่อง และเมื่อผู้วิจัยซักถามเด็กว่า "ใครพูดภาษาถิ่นเขมรได้บ้าง" ยกมือขึ้น เด็กนั่ง เงียบไม่ยอมยกมือขึ้น พร้อมกันนั้นเด็กบางคนก็พูดด้วยภาษาถิ่นเขมร ซึ่งแปลเป็นไทยได้ความว่า "หนูพูดได้ ผมพูดได้"

เป็นที่น่าสังเกตว่า เหตุที่โรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนไม่พบเหตุการณ์เช่นนี้ อาจเพราะสภาพแวดล้อมของเด็ก เช่น โรงเรียนและบ้าน ใช้ภาษาถิ่นเขมรเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่ ทำให้เด็กปฏิเสธภาษาถิ่นเขมร แตกต่างจากโรงเรียนที่สำรวจในเบื้องต้นที่อยู่ในตัวอำเภอ ซึ่ง สภาพแวดล้อมทางสังคมโดยรวมจะใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารด้วยเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบ้านของเด็กด้วย และโดยส่วนใหญ่พ่อแม่ ผู้ปกครองรุ่นใหม่ที่มิถูกก็จะใช้ภาษา ไทยกลางหรือภาษาถิ่นอีสานพูดคุยสื่อสารกับเด็ก ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญใน การกำหนดท่าทีของเด็ก จากเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้เด็กรู้สึกขยับอายุในการใช้ภาษาถิ่นเขมรของ ตนเอง ซึ่งภาษากีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ทำให้เด็กรู้สึกขยับอายุในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน และภาคภูมิใจและขาดความ เชื่อมั่นในตนเองอีกด้วย

2.3 ปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติของภาษาทั้งสอง

ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมร มีทั้งความแตกต่างและความคล้ายคลึงในความหมายและการออกเสียง ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดเกิดความสับสนทางภาษา ดังนี้

1) ความสับสนในด้านการออกเสียง พบว่า จากการสังเกตเด็กทั้ง 4 โรงเรียน จะประสบปัญหาการออกเสียงคำศัพท์ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมรที่เสียงใกล้เคียงกัน และมีความหมายเดียวกัน

ตัวอย่างเช่น โรงเรียนบ้านยาง ครูใช้ภาพในการซักถามว่า "นี่อะไร" (ชี้สื่อประกอบ) เด็กตอบว่า "กร่า" ครูจึงพูดว่า "กร่าไปรง นี่พูดผิด ที่ถูก กระโปรง" เด็กพูดตามครูว่า "กระโปรง" ครูพูดว่า "นี่นักเรียนหญิงนุง" เด็กพูดว่า "กระโปรง"

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะไทย คือ "ค ม ร ย ฮ" ในโรงเรียนบ้านยาง ขณะทำแบบฝึกและครูไม่ได้อยู่ที่ห้องเด็กกลุ่มที่สามารถใช้ภาษาไทยกลางได้เอง เริ่มต้นท่องพยัญชนะไทย โดยเด็กกลุ่มที่สามารถใช้ภาษาไทยได้จากัดก็จะท่องคลอตามอย่างมีความสุข แม้จะออกเสียงไม่ถูกต้องนัก

2) ความสับสนในด้านความหมาย จากการสังเกตพบว่า ในระยะแรกเด็กมักจะสับสนในด้านความหมายของคำภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมรออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน เช่น คำว่า "คอ" ในความหมายของภาษาไทยคือ อวัยวะชนิดหนึ่ง ในขณะที่คำว่า "คอ" ในความหมายของภาษาถิ่นเขมร คือ กางเกง

นอกจากนั้นก็พบปัญหาความสับสนในด้านความหมาย ของคำศัพท์ภาษาไทยกลางที่ออกเสียงคล้ายกัน เด็กจะเกิดความสับสนในความหมายเช่นเดียวกัน เช่นคำว่า "ฝด-ฝก" "หัว-ชู"

ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านสำราญบอกเด็กว่า "จับหัว" ซึ่งก็ปรากฏว่าเด็กบางคนก็จับหัว บางคนก็จับหู ครูจึงพูดและทำท่าประกอบว่า "นี่หัว" และครูก็ส่งต่อว่า "จับคอ" ปรากฏว่าเด็กส่วนใหญ่จะจับกางเกง มีส่วนน้อยที่จับคอ (อวัยวะชนิดหนึ่ง) ซึ่งปรากฏว่าเด็กส่วนน้อยก็คือเด็กที่เคยอาศัยในกรุงเทพฯ และเพิ่งจะกลับเข้ามาหมู่บ้านนี้เพื่อเข้าเรียนหนังสือ เด็กกลุ่มนี้จึงมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยกลางมากกว่าภาษาถิ่นเขมร เมื่อเป็นเช่นนี้ครูจึงพูดว่า "ไม่ใช่คอปี่" (จับที่กางเกงประกอบ) คอปี่นี่ (จับที่อวัยวะชนิดหนึ่งของร่างกาย)"

ประมวลคำภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรที่ก่อให้เกิดความสับสน

ความสับสนของเด็กในคำภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมรมี 2 สาเหตุ คือ สับสนด้านการใช้คำและด้านการออกเสียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านการใช้คำ พบว่า เด็กมักจะสับสนการใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นหรือสระที่ออกเสียงคล้ายกัน ดังนี้

- หัว - หู
- ผิด - ผัก
- งู - หมู
- ผล - ขน
- เที่ยว - เกี้ยว
- วัว - งัว
- ถลอก - หลอก
- เลอะ เทอะ - เลอะ เลอะ

นอกจากนี้ก็พบว่า เด็กมักสับสนการใช้คำเนื่องจากการฟังเสียงกันระหว่างคำของภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเขมร คือ

ภาษาถิ่น เขมร

คอ (กางเกง)

ภาษาไทยกลาง

คอ (อวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย)

2) ด้านการออกเสียง พบว่า เด็กมักจะออกเสียงเพี้ยนเนื่องจาก 2 สาเหตุ คือ

2.1) คำภาษาไทยกลางและภาษาถิ่น เขมรมีการฟังเสียงหรือในบางครั้งก็ฟังใน
ด้านความหมายด้วย

2.2) สำเนียงภาษาถิ่น เขมรมาปะปน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 คำภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นที่ออกเสียงคล้ายกันและฟังใน

ความหมาย

ภาษาถิ่น เขมรภาษาไทยกลาง

กราโปรง(กระโปรง)

กระโปรง

กรู (ครู)

ครู

แวนตา (แวนตา)

แวนตา

มวก (หมวก)

หมวก

2.2.2 คำที่มีสำเนียงภาษาถิ่นเขมรเข้ามาปะปน

คำคำออกเสียง

เอาไว้เสียง

เอาไว้เสียง

เร็ว

เร็ว

คอ-ควาย

คอ-ชะ-วาย

มอ-ม้า

มอ-ม้า

ยอ-ยักษ์

ยอ-ยักษ์

ลอ-สิงโตราว

ลอ-สิงโตราว

จอ-จิ้ง

จอ-จิ้ง

ชอ-นกชุก

ชอ-นกชุก

ตารางประมวลคำภาษาไทยกลางและคำภาษาถิ่น เขมรที่พบจากการศึกษา

ภาษา ประเภทของคำ	ภาษาไทยกลาง	ภาษาถิ่นเขมร
คำนาม	นก แมว เป็ด ไก่ หมู สุมีข (หมา) ยีราฟ ม้า สิงโต หนอน งู เต่า กระจ่าง จระเข้ วัว ควาย กวาง สัตว์ ไช้ ไช้บก ไช้ไก่ แมลงปอ	จาบ (นก) เตีย (เป็ด) เหมือน (ไก่) จะรุ (หมู) จะแก (หมา) แซะ (ม้า) คังเกา (หนอน) ปัว กระจือ (จระเข้) โก (วัว) ปวาง (ไช้) ปวางจาบ (ไช้บก) ปวางเหมือน (ไช้ไก่) กันตมลุย (แมลงปอ)

ภาษา ประเภทของคำ	ภาษาไทยกลาง	ภาษาถิ่น เขมร
คำนาม	กางเกง กระโปรง เสื้อ จาน ช้อน แก้ว ถ้วย มืด เก้าอี้ ไม้บรรทัด กระเป๋า รองเท้า รม สร้อยคอ หมวก ตุ่มหู เข็มขัด ธงชาติ หนึ่ง กระจุก หัว	คอ (กางเกง) กร้าโปรง(กระโปรง) อาว (เสื้อ) โปง (ช้อน) จอก (แก้ว) กะเม็ด (มืด) กระเป่า (กระเป๋า) สะไปเตลือบ(รองเท้า) กระจแอ (รม) กระจแฮซอ (สร้อยคอ) ติงตอง (ตุ่มหู) สะแบก (หนึ่ง) จะเอ็ง (กระจุก) กบาล (หัว)

ภาษา ประเภทของคำ	ภาษาไทยกลาง	ภาษาถิ่น เขมร
คำนาม	ชู ปาก จมูก ตา ตาบอด ผม แขน มือ มือซ้าย นิ้วโป้ง นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อย นิ้ว ดวงอาทิตย์ พระจันทร์ ข้าวเปลือก ข้าวสาร ข้าวสุก ความดี ของเล่น	จะมอก (จมูก) พะเนกกวัก(ตาบอด) ใด (มือ) ใดชะเวง(มือซ้าย) ใดสะตัม(มือขวา) มีใด (นิ้วโป้ง) ใดกะนาว(นิ้วกลาง) โกนใด (นิ้วก้อย) ชะเลา(ข้าวเปลือก) อังกอ (ข้าวสาร) บาย (ข้าวสุก)

ภาษา ประเภทของคำ	ภาษาไทยกลาง	ภาษาถิ่น เขมร
<p>คำนาม</p> <p>คำสรรพนาม</p> <p>คำลักษณนาม</p> <p>คำวิเศษณ์</p>	<p>ของใช้</p> <p>คน</p> <p>คว้นไฟ</p> <p>ฉัน</p> <p>เธอ</p> <p>ผล</p> <p>สีแดง</p> <p>สีดำ</p> <p>สีขาว</p> <p>สีเหลือง</p> <p>สีส้ม</p> <p>สูง</p> <p>ต่ำ</p> <p>ใหญ่</p> <p>เล็ก</p> <p>อ้วน</p> <p>ผอม</p> <p>เค็ม</p> <p>หวาน</p> <p>หอม</p> <p>เหม็น</p>	<p>พะแซง เพลิง (คว้นไฟ)</p> <p>คะมาว (ดำ)</p> <p>ปรือ (เปรี้ยว)</p> <p>ไปร (เค็ม)</p> <p>ปะแอม (หวาน)</p>

ภาษา ประเภทของคำ	ภาษาไทยกลาง	ภาษาถิ่นเขมร
คำกริยา	ส่ง เดิน วิ่ง โยน รับ	
คำบุพบท	บน ล่าง	